

Değerli Okurlar...

Göz Dergisi gibi üretken ve dinamik bir yayını düşünce dünyamıza kazandıran ve bu isim altında nice öğrencimize yeni görme biçimleri kazandıran, ufuk veren Kayıhan Güven hocamızı rahmet ve minnetle anıyoruz. Kendisinin açtığı bu değerli pencereden onun kıymetli okurlarına seslenmek gerçekten de çok anlamlı ve gurur verici. Birçok gazeteci ve akademisyen yetiştiren, teoriyi pratikle harmanlayarak iletişim alanında nice özgün uygulamaya öncülük eden Kayıhan hocamız; üretkenliği, mütevazılığı ve müşşık tabiatı ile adeta göz bebeğimizdi. Kendisinin eksikliğini derinden hissetmeye devam ediyoruz...

İstanbul Aydın Haber Ajansı İAHA, Kurucu Genel Yayın Koordinatörü Öğr. Gör. Kayıhan Güven sadece iyi gazeteci yetiştirmekle kalmayan, öğrencilere iyi insan olmanın inceliklerini de sunabilen bir ustaydı. Güven, akademik hayatı boyunca uygulamalı çalışmalar yaptırarak ve öğrencilerinin aktif haber temposuna adapte olmalarına öncülük ederek, ne denli yetkin bir hoca olduğunu göstermiştir. Basın dünyasına usta gazeteciler yetiştirmiş olan hocamız, bununla birlikte talebelerini derinlikli meslekî bilgilerle donatırken; aynı zamanda onlara sanatsal bir duyarlılığı, yüksek bir insanî hoşgörü-yü de aşlamıştır. Bu anlamda Kayıhan hoca'nın öğrencisi olmuş gençlerimizin, farklı hassasiyetlerle dolu olduklarını düşünüyorum.

Kıymetli Hocamız Kayıhan Güven'in gerek İAHA'da gerekse de Göz Dergisi'nde görevlendirdiği öğrencilerin birçok haberi, bugün hem ulusal hem de yerel basında yayınlanmakta; okurlara ulaşmaya devam etmektedir. Bu meslekî yetkinlik ve kazanımlar şüphesiz ki çok kıymetlidir. Ancak öyle inanıyorum ki; öğrencilerinin Kayıhan hocamızın şahsî ufkundan ve hayata olan o estetik ve sıcak bakışından edindikleri de, en az meslek birikimleri kadar değerli ve özeldir.

İAÜ Ailesi olarak yeri kolay dolmayacak iyi bir insanı, yetkin bir gazeteciyi ve üretken bir akademisyeni kaybetmenin üzüntüsünü yaşıyoruz. Hocamızın bıraktığı değerli mirasın yeni kuşaklara aynı incelik ve hassasiyetle aktarılmasını temenni ediyor; Kayıhan Hocamızın emaneti olan Göz Dergisi'ne yayın hayatında başarılar diliyorum. Yeni nesil gazetecilerimizin yolları açık olsun.

Doç. Dr. Mustafa AYDIN

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı

İÇİNDEKİLER

- 8- Kayıhan'la Beni Röportaj Tanıştırdı
- 14- Hayata Dokunan Adam
- 22- Kayıhan Güven "Profesyonel Hayata Öğrenciler Yetiştirmiş Gazeteci Öğretmen"
- 27- "Kayıhan Hocam Sizler Kadar Benim İçin De Çok Değerli Bir Eğitimci Ve Mükemmel Bir İnsandı."
- 30- İyi Bir Usta, İyi Bir Anlatıcının Ardından
- 34- Yaşamda Bir İz Bırakmak
- 40- Karşılaşmalar
- 48- "Geride Bıraktığınız Değerin Bir Parçası Olamaktan Tarif Edilemez Bir Mutluluk Duyuyorum."
- 52- "Kayıhan Güven'i çok daha önceden tanımak, onunla yılları paylaşmış eski bir öğrencisi olmak isterdim."
- 54- "Hayata Dokunan Naif Bir Akademisyen"
- 60- "Bakmazdı Kendisine"
- 62- Uygulamalı Gazetecilik Eğitiminin Ustası Kayıhan Güven Hoca'dır.
- 67- "14 yıllık gazetecilik geçmişimde hep Kayıhan Güven'in sözleri bana yol gösterdi"
- 72- Gülo'nun Kültürleri Buluşturan Tarif Defteri
- 76- Harbiye'deki Tarihi Katedral: Saint - Esprit Katedrali
- 84- Yaşamın Şeridi "Analog Makineler ve Filmler"
- 90- Atatürk Kültür Merkezi ve Guiseppe Verdi'nin Aida Operası
- 96- Kalbimizde Bir Şehir: SELANİK

ARALIK 2021
ISSN: 2.03.202001/01/20122.03.2020
E-ISSN: 2.03.202001/01/20122.03.2020

KÜNYE

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevvelî Heyeti Başkanı
Doç. Dr. Mustafa Aydın

Yayın Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Yedigâr İzmirli

Yayın Danışmanı
Prof. Dr. Deniz Yengin

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Öğr. Üyesi Burak Sönmezer
Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Akaydın Aydın

Yazı İşleri Müdürü
Arş. Gör. Gizem Uyanık

Haber Koordinatörü
Dr. Öğr. Üyesi Sertaç Kaya

Tasarım
Merve Durusoy

Baskı ve Cilt

Katkıda Bulunanlar

Aydın Engin, Engin Başçı, Orhan Tanakıncı, Coşkun Aral, Yunus Keleş, Aylin Rana Aydın, Ayten Övür, Berfin Kahraman, Ceren Kahya, Önder Canözer, Can Bilgili, Rahşan Taş, Zehra Semerci, Ömer Can Kutval, Cansucan Can, Deniz Akbulut

Adres

İstanbul Aydın Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Florya Yerleşkesi
Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38
Sefaköy/ İstanbul
Tel: 212 444 14 28
Faks: 212 425 57 59
Mail: medya@aydin.edu.tr
Web: www.iaha.aydin.edu.tr

Dergimizde yayımlanan yazı ve fotoğraflar izinsiz kullanılamaz. Dergimizde yer alan ilan, yazı ve fotoğrafların sorumluluğu sahiplerine aittir.

Sevgili Okurlar...

Kayıhan Güven'i kaybetmemizin üzerinden neredeyse bir yıl geçti. İyi bir gazeteciyi, tutkulu bir fotoğrafçıyı, idealist bir eğitimciyi ve her şeyden önemlisi dürüst bir insanı kaybetmenin üzüntüsünü hâlâ yaşıyoruz.

Şimdi önümüzde duran bu dergi, onun taş taş üzerine koyarak inşa ettiği İstanbul Aydın Üniversitesi Haber Ajansı İAHA'da staj yapan öğrencilerinin, anısını yaşatmak için, ortaya koyduğu çabanın bir ürünü olduğu kadar benimsediği uygulama temelli eğitim anlayışının kurumsal bir yansımasıdır.

Kayıhan Güven hem belli bir habercilik anlayışının hem de belli bir eğitim stratejisinin önde gelen temsilcilerinden biriydi. İAHA'da hep birlikte çalıştığı öğrencilerine, haberciliği nasıl yapacaklarını sokakta gösterirken, onu nasıl değerli bir ileti haline getireceklerini de Göz Dergisinde öğretti.

Yetiştirdiği yüzlerce öğrencisiyle birlikte İstanbul Aydın Üniversitesi olarak hocamızın devrettiği geleceği yaşatmak görevimiz olacaktır.

Biz hocamızı her zaman güler yüzü, adeta mütemmim cüz'ü haline gelen boynunda asılı fotoğraf makinası, kasketi ve bej ceketi ile hatıralarımızda yaşatacağız.

Prof. Dr. Yadigâr İZMİRLİ

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü

Değerli İletişimciler,

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi olarak teorik eğitimin yanında uygulama alanlarımıza önem vermekteyiz. Fakültedeki her bölümün kendine ayırdığı, öğrencileriyle çalışmalar yaptığı alanları mevcuttur.

Bu alanlardan biri olan Haber Ajansı ve Göz dergisi 2011 yılında Öğr. Gör. Kayıhan Güven hocamızın önderliğinde yayın hayatına başlamıştı. Kurulduğu yıldan günümüze kadar ajansımızın genç muhabirleri pek çok habere imza attılar. Van Depremi, Şirince Köyü, Soma Faciası gibi gündemde yer alan haberlerin yanında Paşabahçe Vapuru, İstanbul Sokakları gibi ana akım medyanın gözünden kaçan detayları muhabirlerimiz yakaladı.

Dergimizin 11'inci sayısı 2020 yılında başlayan pandemi süreciyle iç içe geçti. Bu olumsuz koşula rağmen genç muhabir adaylarımız 11'inci sayıyı çıkarmayı başardı. "Moda Şehir Eskişehir", "Hoşgörünün Ortak Sesi: Agos Gazetesi" "Sessiz Sedasız İstanbul", "COVID-19 ve Biz" gibi pek çok söyleşi, röportaj ve haberlere yer verildi.

5 Ocak 2020 tarihinde fakültemize ulaşan üzücü bir haberle Öğr. Gör. Kayıhan Güven hocamızı kaybettiğimizi öğrendik. Kendisi ajansımızın ve gazeteci olmak isteyen öğrencilerin pusulasıydı. Onunla koridorlarda karşılaşmak aynı çatı altında çalışmak bile güzeldi.

dergimizin 12. Sayısını Kayıhan Hocamızın anısına hazırladık. Bu sayıda Kayıhan Güven'in öğrencileri, çalışma arkadaşlarından oluşan çok değerli kişilerin katkısıyla onun yaşamını, anılarını anlattık. Ayrıca 12. sayıda İstanbul içindeki semtlerin, kiliselerin, okulların tarihine değinildi. Genç muhabirlerimiz Kayıhan Güven'in kendilerine devrettiği gelenekle özverili bir çalışma gerçekleştirerek ilgi çekici haberlere imza attılar.

Şimdi Kayıhan Güven hocamızdan devralmış olduğumuz bir bayrak var. Bu bayrağı aynı hassasiyet, yaklaşım ve yayın kalitesiyle yapmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Prof. Dr. Deniz YENGİN

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı

Kayıhan'la Beni Röportaj Tanıştırdı

Kayıhan Güven bir akademisyen, ben bir gazeteci. Tanıştık. Sonra arkadaş olduk. Daha sonra iki iyi arkadaş olduk.

Ama dikkat, başlık sizi yanıltmasın, bizi tanıştıran "bir" röportaj değil, gazetecilik mesleğinin bir dalı olan röportajın kendisi.

Peki, peki, biraz daha açayım...

Cumhuriyet'teydim. Bir yazı yayınladım. Yazıda bir cümle vardı, "Röportaj, gazeteciliğin edebiyata en yakın dalıdır..."

Aşağıdan, kapıdan telefon ettiler, "Bir ziyaretçiniz var, size yollayalım mı" diye sordular. "Kimmiş" dedim. Kısa bir sessizlik. Anlaşılan gelen ziyaretçiye soruyorlar. Sonra cevap geldi: "Kayıhan Güven bey". Tanımıyorum. Yine de "Buyursun" dedim. Az sonra odanın kapısı açıldı. İçeri biri girdi. Selamlaşmadan konuştu:

- Beni buraya dünkü yazınızdaki bir cümle getirdi...
- Bir cümle?
- Evet bir cümle. Hani "Röportaj gazeteciliğin edebiyata en yakın dalıdır" diye yazdığınız cümle.
- Katılıyor musunuz, itirazınız mı var?
- Ne itirazı? Ben öğrencilerime tam da bunu öğretmeye çalışıyorum. Gazetecilikte röportajın ne kadar önemli ve değerli olduğunu... Haa, bu arada ben Kayıhan Güven. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesiyim.

Bu sözler ateşli ve çok uzun bir sohbeti ateşledi. Kahveler, çaylar ve bir gazetecilik dalı olan röportaj. İyi röportaj, kötü röportaj. Ernest Hemingway, Egon Erwin Kisch, Hikmet Feridun Es, Yaşar Kemal, Fikret Otyam...

O konuştu, ben konuştum. Sonunda ayağa kalktı: - İşiniz vardır. Benim de var zaten. Şimdiii... Beni buraya bir cümle getirdi ama bir söz alıp gitmeye kararlıyım. Bize gelin. Bizim bir Haber Ajansımız var: MİHA. Orada öğrencilerime röportajı anlatın, haberciliği anlatın, ama ille de röportajı.

Tabii kabul ettim, tabii gittim, tabii bir konferans değil bir sohbetti. Cin bakışlı kızlar ve oğlanlarla, genç gazetecilerle sohbet ettim. Arkada dikilen Kayıhan Güven çocuksu bir sevinçle "Devam, daha da, daha da devam" işareti yapıyor. Gel de gülme.

- Senin MİHA tayfasının yaptığı haberlerden, röportajlardan başarılı olanları seç ve bana yolla. *Cumhuriyet*'te kullanmanın bir yolunu bulurum ben.

Gözleri parladı. O sırada **İpek Çalışlar** haber merkezinin başından ayrılıp *Cumhuriyet Pazar Dergisi*'nin başına geçmişti. Kayıhan'ın yolladığı röportajlar orada yayınlandı.

Seçil Özay'ın Romanya'dan ekmek parası için Trakya'ya gelmiş Romenlerle yaptığı can acıtan, yürek ısıtan röportajını ve **Ayşegül Utku Günaydın** ile **Başak Çaka**'nın Trakya'nın ünlü Kakava şenliklerinin neşesini gazete sayfasına taşıyan ortak röportajlarını bu gün bile hatırlıyorum. Usta işi röportajlardı.

"Röportaj, gazeteciliğin edebiyata en yakın dalıdır..."

Kayihan'la daha sonra da epey sık buluştuk. Asmalımescit meyhanelerinde şarap şişeleri devirip Türkiye'de iletişim fakültelerinin yürekler acısı halini, dört yıl boyunca eline kamera verilmemiş sinema televizyon bölümü öğrencilerini, kendilerinin Türkçeleri yerlerde sürünürken haber dersi veren yerel gazetecileri ve taşra üniversitelerinin halini bol bol çekiştirdik. Özellikle üç büyük kentte iyi ve kaliteli iletişim bilimi sunabilenleri şımarmasınlar diye çaktırmadan(!) övdük...

Sonra ben *Cumhuriyet*'ten ayrıldım (2002). Kayihan Güven Marmara Üniversitesi'nden ayrıldı (2011). Kısa bir sessizlikten sonra galiba önce Yeditepe sonra da İstanbul Aydın Üniversitesi'nden ses verdi. Sonra beni de içeren *Cumhuriyet* Davası patladı. Arkadaşlarım hapishanedeydi ve ben ileri yaşımda taşınması zor yüklerin altına girmek zorunda kaldım ve ...

Ve bir gün haber geldi: Kayihan Güven öldü.

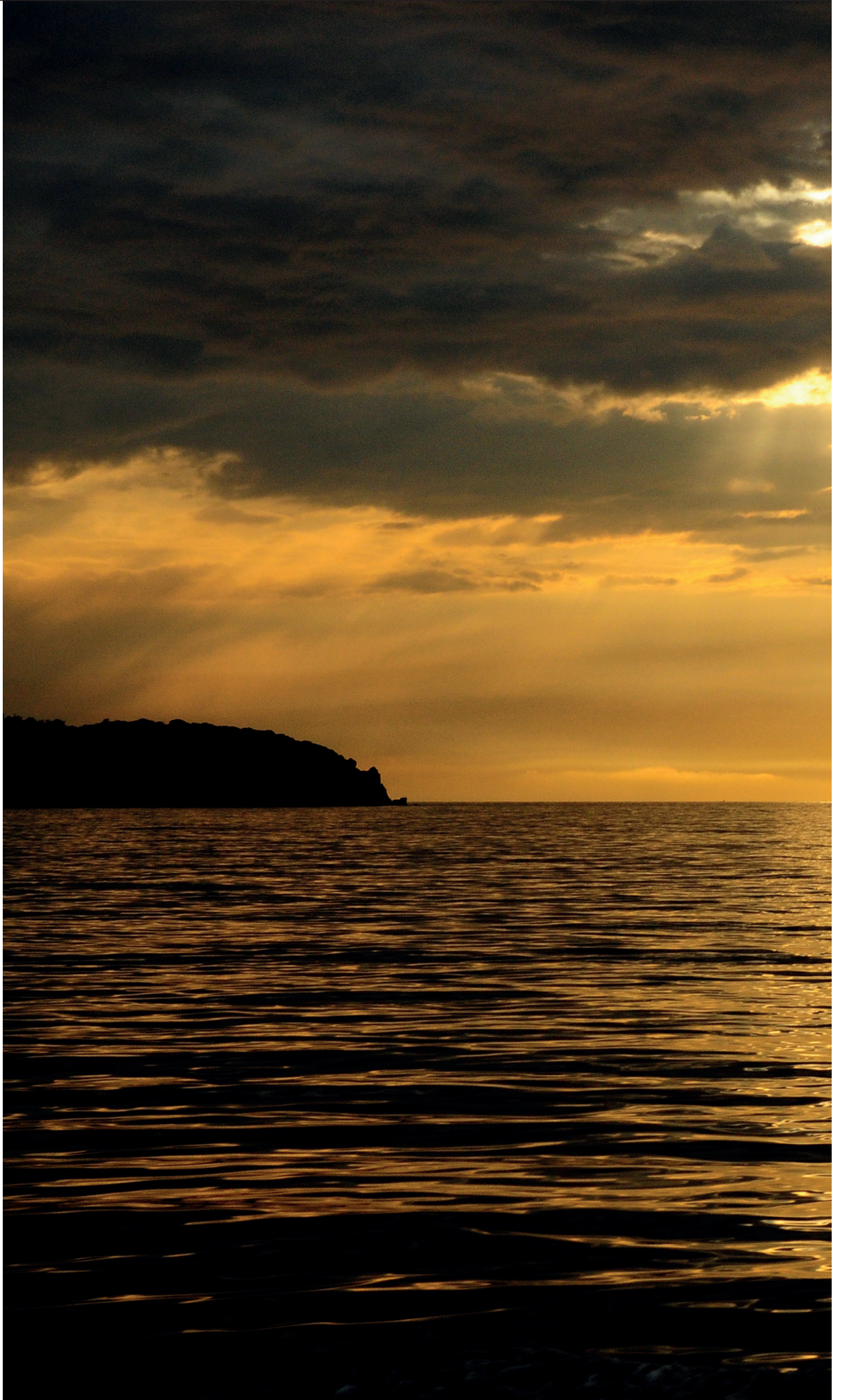
Ama öyle bir Kayihan Güven'den söz ediyoruz ki...

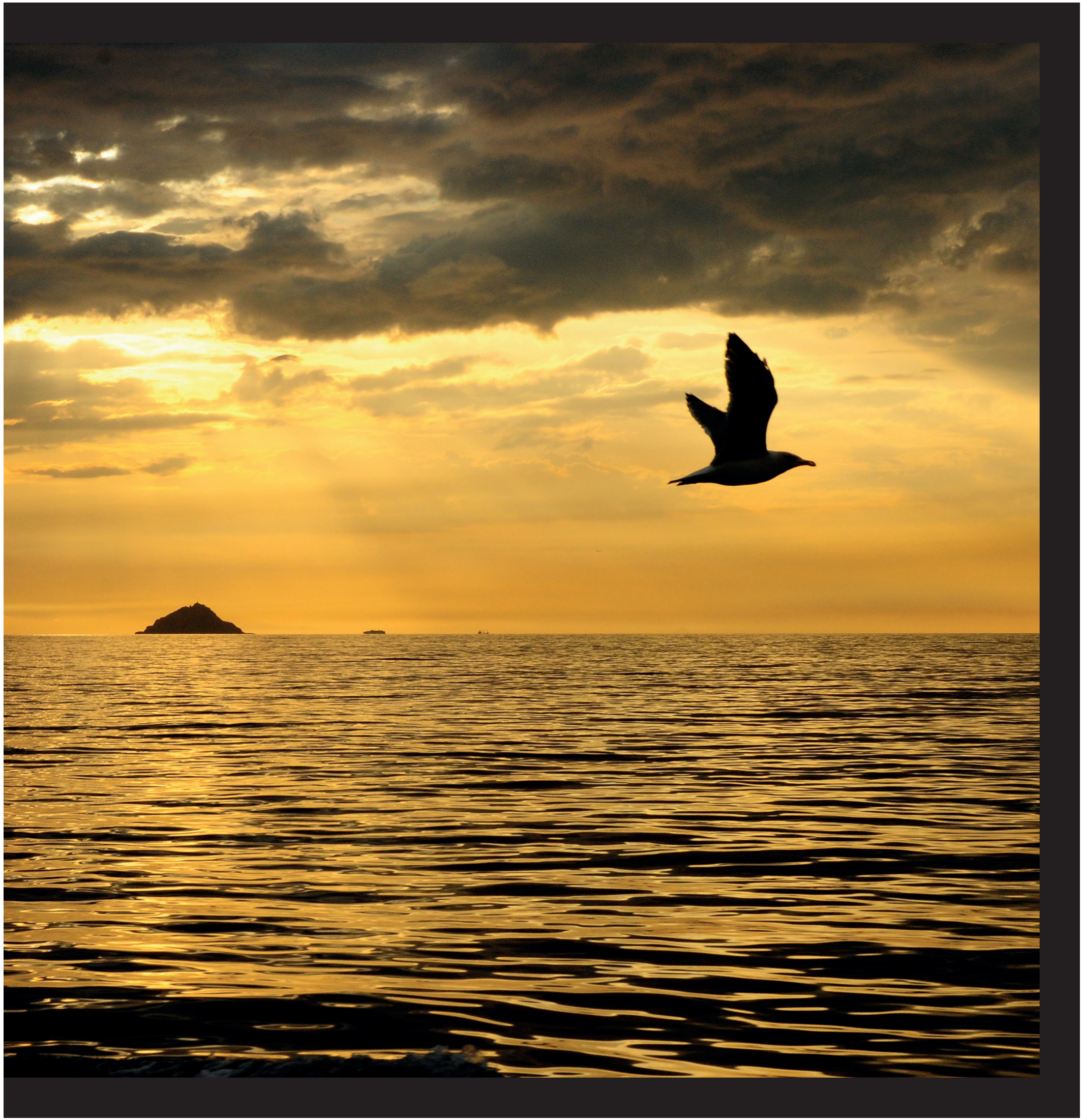
Öğrencileri onu hiç unutmadı. İletişim biliminde ve öğrencilerinde silinmez izler bıraktı. Öğrencileri onu hep anıyorlar ve ondan öğrendiklerini -umarım- uyguluyorlar.

*Kayhan
Güven'in
objektifinden.*

"Hayata Dokunan Adam"

Kayıhan Güven ile İletişim Araştırmaları Derneği İLAD'da tanıştım. Biz toplantılar için derneğe geldiğimizde o öğrencileriyle çalışmasını tamamlamış oluyordu. Öğrencilerine nasıl düşkün olduğunu, öğrencilerinin de ona nasıl değer verdiğini ilk kez orada gördüm. Yıllar sonra Kayıhan Güven ile aynı üniversitede çalışmak benim için çok önemli karşılaşmalardan biriydi. Hocayla kahve sohbetleri yapıp yeni güne, hayatı ve öğrencilerimiz için neler yapabileceğimizi konuşarak başlardık. Okuyacağınız yazı, o sohbetlerden ve Atölye Aydın'ın Youtube Kanalı'nda Kayıhan Güven'i konuk ettiğimiz Portreler programından derlenmiştir. Kendi anlatıklarıyla onun hayatına bir yolculuk adeta...

Kayıhan Güven için "Hayata Dokunan Adam" nitelemesini de ilk kez o programda kullandık. Çünkü, bazı hocalar vardır, hayatınıza dokunur. O dokunuş aslında bir sihirli değnek etkisidir, farklılaşırsınız. Kayıhan Güven o hocalardan biriydi. Öğrencilerinin hayatlarına dokunurdu, onları kendi yetenekleriyle buluştururdu. Tıpkı kendi hayatına dokunan insanlar ve olaylar gibi...

Tren Penceresi

Çocukluk yıllarını anlatırken Diyarbakır-İstanbul arasındaki yolculuklarını hiç unutamadığını söylerdi. Küçüklüğü babasının zorunlu hizmeti nedeniyle Mardin'in Derik ilçesinde geçmişti. Kendi dediğine; Türkçe bilmeyen insanlar arasında: "Uzun süre, ilkokulun sonuna kadar o insanlar arasında büyüdüm. Annemle İstanbul'a yaptığımız tren yolculuklarını hiç unutmam. Diyarbakır'dan çıkıyorsunuz, bir yataklı trenle İstanbul'a ulaşıyorsunuz. Haydarpaşa'ya ulaşmak çok güzeldir. Çünkü denizi görüyorsunuz. Vapura binersiniz, martılarla tanışırsınız. İstanbul'la tekrar tanışırsınız. Sonra tekrar Güneydoğu'ya dönersiniz. Benim böyle bir küçüklük maceram var. Bu macera merakımı her zaman ayakta tutmuştur. Böyle bir tren yolculuğu yaptığınız zaman Anadolu'yu geçersiniz. Farklı insanlarla tanışır, farklı doğalar görürsünüz."

Kayıhan Güven bu tren yolculuklarını öğrencileriyle birlikte de yapmış. Kendi deneyimini onlara da yaşatmış.

Brecht Etkisi

İstanbul Alman Erkek Lisesi'nde okuması onun Alman kültürüyle ve disipliniyle tanışmasına neden olmuş: "Böyle bir okulda okuyorsanız önce Almanca öğretiyorlar. Kim öğretiyor? Alman hocalar öğretiyor. Hiç öğrenemeyeceğinizi sanıyorsunuz. Çünkü Almanca zor bir dil. Sonra öğreniyorsunuz. O disiplinle tanışıyorsunuz. Alman hiç acımaz; böyle bir şey vardır. O disiplinle büyüdüm ben."

Alman kültürüyle büyümek onu Alman edebiyatı ve felsefesiyle de tanıştırmış. Sorulduğunda Goethe ve Brecht'i ilk sıraya koyardı. Özellikle Bertolt Brecht'i: "Benim hayatımda etkili olan yazarlardan biri Bertolt Brecht'tir. Kafkas Tebeşir Dairesi adlı kitabı beni çok etkilemiştir. Hikâyenin özünü hayatıma uyarladım ve hep uyguladım. Mesela bir fotoğraf makinem olduğunda ve bir süre sonra onu kullanmıyorsam, o makineyi kullanmak isteyen bir başkasına verdim her zaman. Bu benim hayat tarzım oldu. Bu, Almanların ve Brecht'in bendeki etkisidir."

Gazetecilik ve Merak Duygusu

Fotoğraf onun hayatının odağındaydı. İlkokulu bitirince babasının hediye ettiği fotoğraf makinesiyle fotoğraf çekmeye başlamış. Arkadaşlarını çekmiş, ailesini çekmiş... Fotoğrafları anı değeri olarak da çok sevmiş. O yüzden çok fotoğraf hediye etmiş. Hukuk okumasına rağmen fotoğrafa olan sevgisi onu gazeteci yapmış: "Gazeteci arkadaşlarım vardı. *Cumhuriyet* Gazetesi'nde çalışıyorlardı. Benim de fotoğrafla ilgilendiğimi biliyorlardı. Dediler ki 'gel kendini göster *Cumhuriyet* Gazetesi'nde.' Ben de bu teklif geri çeviremedim ve *Cumhuriyet* Gazetesi'nde çalışmaya başladım."

O yıllarda Necati Güngör ile çok sayıda röportaja imza atmış: "Necati Güngör ile İstanbul'u ve Anadolu'yu dolaştık. Ve orada gördüm ki ben; bizim hayatımız çok zengin. Hiç unutamadığım anılar biriktirdim. Karşılaştığım olaylara çokça şaşırdım. Gazeteciliği onun için çok sevdim."

Kendisindeki merak duygusunun gazeteciliği sevmesinin nedeni olduğunu söylerdi: "Çocukluğumdan beri meraklı bir insandım. Camlardan bakardım. Bir tren geldiği zaman onu seyrederdim.

Yaşar Kemal de böyledir. Yaşar Kemal'den dinlemiştik. Mesela dağa çıkıyor adam, bir arıyı bütün gün izliyor. Bir arı nasıl konuyor, nereye konuyor, kimi sokacak, ne yapacak, nasıl besleniyor? diye... Bizim işlerde, iletişim işlerinde meraklı olmak bence çok önemli. Ben de meraklı bir insanım."

Ara Güler ve Fotoğrafla Göstermek

Gazeteci, foto muhabiri Ara Güler ile dostluğu onun hayatının önemli karşılaşmalarından biri olmuş. Ondan çok şey öğrenmiş; fotoğrafla göstermenin, fotoğrafla anlatmanın önemini ondan dinlemiş: "Ara Güler'i derslerime davet ederdim. Yaptıkları bütün işleri fotoğrafla anlatırdı. Fotoğraftaki olayı açıklayarak 'gösterdim size' derdi. Ben de hayatımda yaptığım işlerde, okulda açtığım sergilerde birçok şeyi göstermeye çalışıyorum. İAHA'daki çalışmalarımızda da bunu yapıyoruz. İstanbul'la ilgili çok konu çalıştık."

Göz Dergisi ve Röportaj

Göz Dergisi, onun en önemli projelerinden biriydi. Röportaj yazılarından oluştuğu için akademik olarak da çok değerli bir işleve sahipti. Çünkü ona göre röportaj yanlış bilinen bir kavramdı: "Röportaj iletişim sektöründe de, halk arasında da yanlış bilinen bir kavram. Yani Batılıların interview dedikleri bir dal karşılığı olarak kullanılıyor. Halbuki öyle değil. Tanımını yapacak olursam; kim, ne, nerede, ne zaman, neden, nasıl şeklindeki haber öğelerini barındıran, tanıklık olmadan yazılamayan, sırtını edebiyata yaslamış, amacı yaşatmak olan bir yazı türü. Bunu, Yaşar Kemal 1950'lerden 1960'lara kadar 10 yıl boyunca yaptı. Biz de, Göz Dergisi'ni röportaj ağırlıklı çıkardık."

Yolculuk

Yolculuklar, Kayıhan Güven'in hayatının belirleyici unsurlarından olmuş. Çocukluğunda yaşadığı yolculuklarla şekillenen merak duygusu, onu yeni yolculuklara çıkarmış. Gazetecilik yıllarında Anadolu'yu dolaşmış, yaşadığı şehirleri keşfetmiş. Bu yolculukları öğrencileriyle paylamış: "Ben öğrencilerimle çok yolculuk yaptım. İki defa İstanbul-Kars yolculuğu yaptım. Birinde yaz, birinde kış. Kars'a kışın gittiğimizde oradaki insanlar, 'Ya Kars'a bu kadar insanla kışın gelinir mi?' diye sordular. Ben

de; 'Kars'ın kış halini görmek için geldik, çocukların kışın kızakla kaydıklarını görmek için geldik, Kars Kalesini karlar altında görmek için geldik' dedim. Yolculuklarımı hiç unutamıyorum ve yolculukların iletişim öğrencileri için çok önemli olduğunu düşünüyorum."

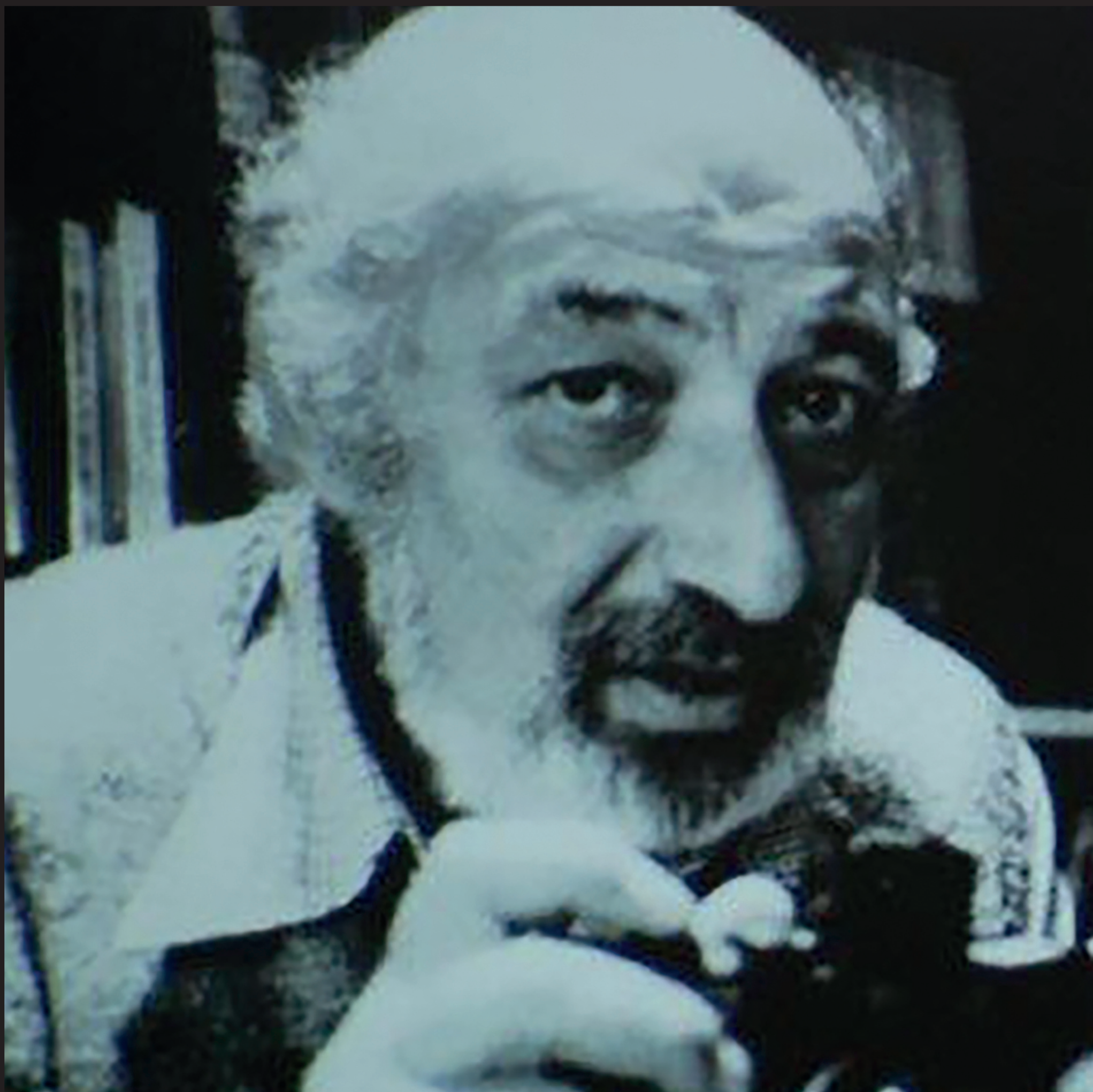
Alman geleneğiyle yetişen Kayıhan Güven, İAHA ve Göz Dergisi'ndeki çalışmalar sırasında kendini tanımlarken "Disiplinliyim ve takipçiyim" ifadelerini kullanırdı. Merak duygusu, disiplin ve takipçilik onun kimliğinin bir parçasıydı. Ve biz biliyoruz ki, Kayıhan hoca şimdi yattığı yerde de Göz Dergisi'ni merak ediyordur... Huzur içinde uyu sevgili hoca; yeni sayı çıktı.

*Ve biz biliyoruz ki,
Kayıhan hoca şimdi
yattığı yerde de Göz Dergisi'ni
merak ediyordur...
Huzur içinde uyu sevgili hoca;
yeni sayı çıktı.*

Engin BAŞÇI

Kayıhan GÜVEN

profesyonel

hazırta öğrenciler
yetiştiriyoruz

Gazeteci

Öğretmen...

KAYIHAN GÜVEN

Profesyonel hayata öğrenciler yetiştirmiş Gazeteci öğretmen...

Sade adımlarla birbirimizi tanıdık. Yıl 1994, M.Ü. İletişim Fakültesi... Beni M.Ü. İletişim fakültesi'nde ders vermeye davet eden değerli meslek büyüğüm, Prof. Dr. Atilla Girgin sayesinde tanıştım, Öğr. Gör. Kayıhan Güven ile.

Sade adımlarla dolaştım önce mezunu olduğum okulu, ve bir odanın önünde durdum. Hani böyle kurumlarda her odanın bir yanında bir yazı yazar, yazıyı okudum MİHA... Kapıdan içeri baktım genç üniversite öğrencileri harıl harıl çalışıyorlar, bir veya iki bilgisayar var etraflarında ellerinde fotoğraf makineleri olan öğrenciler... Çalıştıkları yer hayli büyük bir masa... Onlarca öğrenci, dedim ya, heyecanla ve yüksek konsantrasyonla çalışıyorlar...

Masanın başında şapkasıyla dikkat çeken renkli giyimli, ki her zaman farklı renkleri gayet uyumlu bir şekilde vücuduna entellektüelliğini hatırlatacak şekilde giyinik, boynunda bir Leica kamera olan masa ve çocukların arasında kaybolmuş küçükgörünen ama tanıdıkça da büyü-

yen bir insan dikkatimi çekti... Etrafında çalışanlarını dikkatle izliyordu: İlk kez gözlerinin kuvvetli olduğunu bir kameraman, yani görsel bakabilen birisi olarak yakaladım. İzleni güçlüydü...Kapıdan içeri girmeden (Prof. Dr. Atilla Girgin hocamın gelmesini beklerken) izlediklerim: Keskin gözleri ve hataya tahammülü olmayan ama naif bir insan, ön planda değil, ancak ne zaman ön plana çıkacağını bilen bir insan...

Sonraki sohbetlerimizden, İstanbul Erkek Lisesi mezunu olduğunu öğrendiğimde, içimden şu cümle geçip gitmişti; "Alman disiplini ile büyümüş..." Ben kapıda beklerken Atilla hocam teşrif ettiler... MİHA ve renkli adam Kayıhan Güven hocamız her zamanki nazikliği ve zarafetiyle ayağa kalkarak "hoşgeldiniz" dedi... Atilla hocamızın takdim ve tanıştırmayla tanıştık. Birbirimizi ilk gördüğümüzde birbirimize merak eden gözlerle baktık. Bakışmamızda benim düşüncelerimi öğrenmeye çalıştığını gözlemledim. Dikkatliydi ki, bu özelliği İstanbul Erkek Lisesinde Alman disipliniyle öğrenim görmesinden geldiğini sonradan öğrendim.

Cumhuriyet gazetesinde çalışmış, İ.Ü. İletişim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak emek vermiş, sonra M.Ü. İletişim Fakültesinde hocalık yapmış bile isteye doktora yapmayı reddetmiş, kendini öğrencilerine vakfetmiş bir İstanbul beyefendisiydi.

Bir gün beni MİHA bünyesinde oluşturduğu bir ritüele davet etti, daveti yani ritüeli matı partisiydi... Hoca, iyi mantı yaptığını söyleyip her zamanki nezaketiyle davet etti. Ben ve Prof.Dr. Atilla Girgin hocamla birlikte mantı partisine gittik. Kayıhan hoca öğrencilerine seslenerek "Çalışmaya ara veriyoruz." dedi ve kendi elleriyle pişirdiği meşhur "mantı"sını biz ve öğrencilerine ikram etti. Manti dediğinde ben de kendisine kendimi takdim ettim. "Sayın hocam ben Kırım Türk'lerindenim, 'mantı' dediğiniz bu aş, bizim milli aşımız (yemeğimiz) ve adı da öz be öz Türkçe olan "Tabak Börek" demiştim... İlk tanışmamız ve birbirimize esprili yaklaşımımız böyle olmuştu... Yıl 1994. Marmara Üniversitesi İletişim Haber Ajansı yani MİHA kurulmuş oldu. MİHA iki bölümden oluşuyordu, Gazetecilik bölümü

başkan ve yöneticisi Öğr. Gör. Kayıhan Güven hocamız, TV Görüntülü Bölümü başkanı ve yöneticisi olarak ben TRT Baş Kamerasanı ve Öğr. Gör. Orhan Tanakıncı...

Birlikte farklı alanlarda farklı çalışmalar yaptık. Kayıhan Güven hocamızın bölümü ile görüntülü bölümüm arasında tatlı bir rekabet vardı... Bölümlerimizin MİHA içindeki bu rekabetinde üniversitenin bir video kurgu ünitesi bir VHS kamerası vardı. Görüntülü bölüm öğrencilerimle zor şartlar altında üretimler yapıyorduk.

Kayıhan hocamız daha çok hayat ve öznesi insan olan röportaj tekniği ile haberler yaptırır ve öğrencilerine yaptırdığı haber röportajları, *Cumhuriyet*, *Hürriyet* ve *Milliyet* gazetelerinde yayımlatır, öğrencilerini profesyonel gazeteciler arasına monte ederdi. Gazeteci kimliği ile çevresi geniş ve karizmatik yapısıyla bunu senelerce sürdürmüş değerli bir hocamızdı.

Hata kabul etmezdi... Ben ise öğrencilerime "Hata yapmaktan çekinmeyin." dediğimde hocamızla tartışırdık.

Öğrencileriyle çok ilgilenen onlarla sosyal mekanlarda da vakit geçirmeyi seven, kahve, pasta, börek zamanları düzenleyen lider bir öğretmendi...

Babıali çevresine yüzlerce öğrencisini kazandırmış, o çevrelerde MİHA ve son yıllarda da İAHA'yı ezberletmiş bir hocamızdı. Öğrencilerine dokunan, hayatın içinde omuzunda kamerası, kafasında şapkası ve boynunda fularıyla yürüyen hocamız İstanbul'da hayata ve insanlara kendi renkleriyle dokunarak geçirdi hayatını.

Ara Güler'i çok sever ve onun konuşmalarını taklit etmeten duramazdı. İstanbul Aydın Ünivertesinde Kayıhan Güven hocamız, ben ve bir de RTV bölüm başkanımız Öğr. Gör. Neslihan Bulut hocamızla senelerce kahve buluşmaları altında sohbetlerimiz oldu...

Hocamızı özlüyoruz... Saygılar Kayıhan Güven...

“Kayihan hocam sizler kadar benim içinde çok değerli bir eğitimci ve mükemmel bir insandı.

Bilgiyi taşıyan insanlar kadar bilgiye ihtiyaç duyanlara iletenler de hep var olacaklar. Kayihan Güven Hocamızı tanıdığım günden vedalaştığımız ana kadar en büyük heyecanı doğru bilgiyi bulup öğrencilerine aktarmak, onların yerelden evrensele uzanan uzun ve zorlu eğitim yürüyüşünde yanlarında olmaktı. Huzur içinde uyusun.”

Coşkun ARAL

*Kayıhan Güven
Hocamızın
Galata Kulesi'nden
çektği bir fotoğraf.*

İyi Bir Usta,

Kayıhan hoca, bir yazıda toparlayıp anlatmaktan çok fazla şeye karşılık geliyor. Hocanın uzun uzun biyografisini yazmak onu anlamak ve anlatmak için yeterli değil. Bir sürü güzel anı da anlatılabilir, mesela güzel bir içki arkadaşı, nüktedan, hikâye anlatan, konuşan ve konuşturan bir kişi. İyi bir dinleyici, eğlenceli bir yol arkadaşı, birikimli bir entelektüel gibi birçok tarafı anlatılır. Sayarak bitmeyecek kadar güzel huyları ve tarafları olan biridir.

Edirne'yi, Mardin'i, Kars'ı veya başka bir Anadolu kentini yaşayarak ve yaşatarak anlatan bir aktarıcı. Şiir okuyan, iyi filmler izleyen, güzel kitaplardan alıntı yapan, hisli ve edebiyat-sever bir kişilikti. Edindiği bilgiler, birikimi ve de tecrübesi noktasında asla bencil olmayan hepsini bir çırpıda paylaşıp karşısındakine katkıda bulunmaya çalışan bir gerçek hoca.

Kayıhan hoca ile ilgili tüm bunları bir çırpıda düşündüm ama bunlar sadece genel. Detayına gireceğin zaman uzun uzun bir sürü şey yazılabilir, birçok ilginç anı öğrettikleri anlatıkları sıralanabilir.

Ben bu yazıda hocanın biraz daha profesyonel tarafını anlatacağım. Onun gazetecilik yönünü, tutkulu bir muhabir oluşunu, iyi bir gözlemci, bir fotoğrafçı ve hikâyeci olmasına değineceğim.

Şahsım adına Kayıhan hocayı; Homeros, Hemingway, Sait Faik ve Yaşar Kemal'i hatırladığım gibi hatırlayacağım. Yolu Kayıhan Hoca ile kesişenler mutlaka bu saydığım isimlerden

bir hikâyesini dinlemiştir. Mutlaka okuma tavsiyesi almıştır. Hem kendi bir aktarıcı hem de en iyi aktarıcıları anlatmayı, tanıtmayı başaran biri. Kayıhan hoca, arkasından çırak bırakan bir usta, dolaylı veyahut direk birçok muhabirin hayatına değinmiştir.

Şahsım bir haber yazmaya başladığımda veya bir hikâyeyi fotoğrafladığımda kendisini hatırlarım. Bir cümlesi veya da bir konuyu yorumlaması küçük bir dokunuşla o hikâyeye bir dramatik yapı katması bir şekilde ilham oluyor bana.

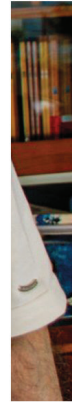
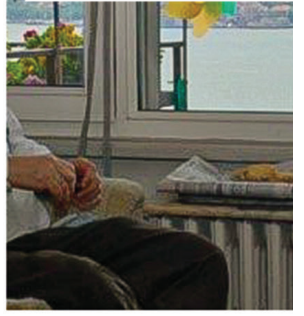
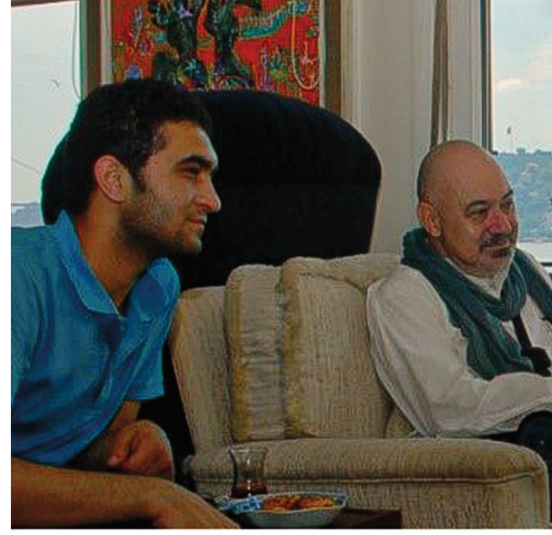
Kayıhan hocayı muhabir olarak farklı kılan belli özellikleri vardır. Bunlardan bazıları; habere drama katması, haberin içinden etkileyici bir hikâye çıkarması, aydın bir gazeteci olmasıdır. Bir haberin giriş gelişme sonucunun olması gerektiğini belirtmiş ve bu bakış açısını her çırağına mutlaka kazandırmıştır.

En sıradan günlük bir konudan devasa bir hikâye ortaya çıkarma perspektifine sahip olan Kayıhan Hoca, düşündüğü konularla kendini öne çıkarmak yerine sorumluluğu öğrencilere vererek muhabir yetiştirmeyi dert edinmişti.

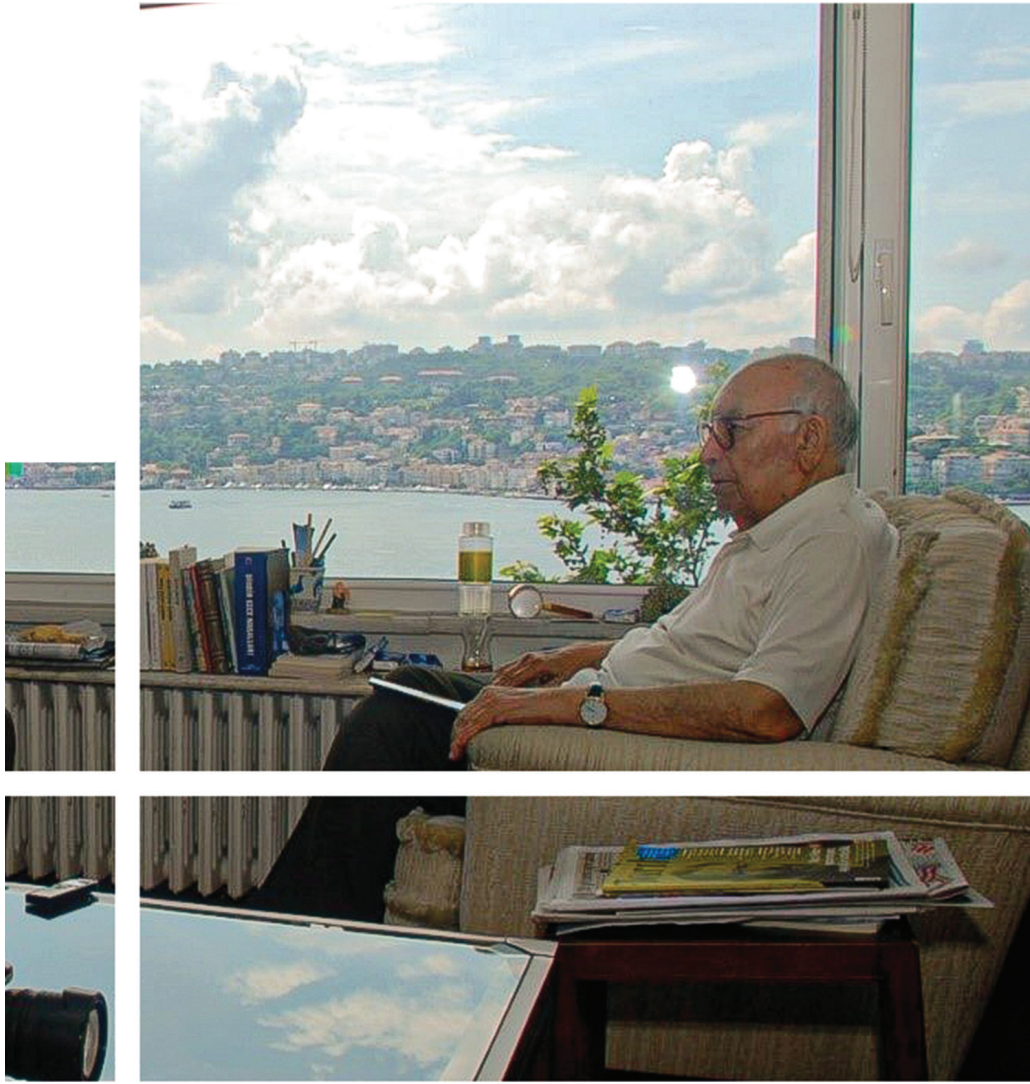
Röportajın yaygın bilinen tanımıyla mülakat olmadığını ısrarla savunan ve bunu yaptığı iş ve projelerle de desteklemiştir. Bu röportaj geleneklerinin ebetteki çok büyük ustaları olan Yaşar Kemal, Sait Faik veya Fikret Ötügen gibi başarılı yazarları hem okutur hem de tarzlarından ilham alınması gerektiğini tavsiye ederdi.

“Onun bakış açısına göre dijital makinelerde bir şekilde doğru ışık yakalanabilir ama asıl önem verdiği doğru ışık ve kadraja kendi dünya görüşünü ve entelektüel birikimini sığdırmaktı.”

Yaşar Kemal,
Yunus Keleş
Kayıhan Güven
buluşması .

Fotoğraf: Behlül Çetinkaya

*“Onu hep
bir usta
ve çağının
Homeros’u
olarak
anacağım.”*

Kayihan Güven; bir foto muhabirinin sadece teknik olarak fotoğraf çekmesini bilmekten çok daha ötesini bilmesi gerektiğini savunan biriydi. Hoca, foto muhabirinin; Sosyoloji, tarih, edebiyat bilmesi gerektiğini ve çok okuması gerektiğini hep vurgulardı. Onun bakış açısına göre dijital makinelerde bir şekilde doğru ışık yakalanabilir ama asıl önem verdiği doğru ışık ve kadrage kendi dünya görüşünü ve entelektüel birikimini yansıtmaktır.

Kayihan Güven hoca deyince Marmara İletişim Haber Ajansı MiHA’dan söz etmemek anısına saygısızlık olur. Hoca, çağın gelişmelerine uygun kendini yetiştiren hem geleneksel hem de çağdaş gazeteciliği harmanlamayı çok iyi becermiş biridir. MiHA bunun en canlı kanıtıydı. Hocanın öncülüğünde yapılan fotoğraf sergileri, çıkarılan dergiler, basılan kitaplar, düzenlenen geziler, birçok ulusal ve uluslararası basın kurumuna yetiştirdiği elemanlar bunun en somut kanıtları. Şüphesiz ki onun tedrisatından geçen birçok genç muhabir adayı farkını bir şekilde ortaya koymuştur. Kurucusu olduğu MiHA ruhu devam ediyor ve edecektir, ısrarlı savunucusu olduğu Röportaj geleneğinin devam etmesi onu unutturmayacaktır. Muhabirlik yani hocanın tanımıyla tanıklık mesleği devam ettiği sürece hoca ölümsüzleşecektir. Onu hep bir usta ve çağının Homerosu olarak anacağım.

Yaşamda

Bir İz Bırakmak...

Herkesin hayatına dokunan ve iz bırakan bir öğretmeni vardır.
Üzerimdeki emeğiniz için minnettarım, iyi ki geçtiniz bu dünyadan...

Yaşar Kemal, Sait Faik Abasıyanık, Fikret Otyam ve nice yazarlar... Burada o yazarların izinden gidilir. Nereden bahsettiğimi anlamışsınızdır; İstanbul Aydın Haber Ajansı İAHA.

Herkesin hayatına dokunan bir öğretmeni vardır. Hikayem yedi yıl önce İstanbul Aydın Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'ne girmemle başladı. İyi bir eğitim almak, her şeyi öğrenmek ve aynı zamanda ileride de iyi bir gazeteci olmak istiyordum. Şöyle düşünüyordum; her şeyi bilmek zorunda değil ama öğrenmek zorundayım.

Okulda ilk dönemimdi, "Gazete-

ciliğe Giriş" dersine konuk olarak Kayıhan Güven geldi. Ve okulun haber ajansından bahsetmeye başladı. Hepimiz pür dikkat Kayıhan Hoca'yı dinledik, bizi ajansta çalışmaya davet ediyordu. İlk yılımız, heyecanlıyız...

Arkadaşım Bermal Bingöl ile ders sonrası ajansa gittik. İstanbul Aydın Haber Ajansı, İAHA'nın kapısından girdiğimiz an Kayıhan Hoca gazetesinden başını kaldırıp bizi buyur etti. Bermal ile ajansta çalışmak istediğimizi söylememiz üzerine Kayıhan Hoca, ajansta çalışmanın kolay olmadığını ve yapıları sıralamaya başladı. Bizim için her şey olurdu, çünkü öğren-

mek istiyorduk.

İlk gün anısı...

Ajansa başladığım ilk gün Kayıhan Hoca ilk kitabımı hediye ediyor; Sait Faik Abasıyanık'tan Seçme Hikayeler ve benim için şöyle imzalıyor: "Değerli Aylin'e bir ilk gün anısı... Başarı dileklerimle. 28 Ocak 2014." Ve ajans günlerimiz başlıyor. Röportaj geleneğini yaşatmaya çalışan Kayıhan Hoca bizlere her şeyden önce röportajın aslında ne demek olduğunu öğretiyor. Ajans günleri devam ediyor. Okulda gerçekleştirilen etkinliklerin haber takibini yapıyor ve yıllık çıkardığımız Göz Dergisi için içerikler üretiyorduk. Kayıhan Hoca, ajansta çalışan herkesin yanından ayırmadığı 'yazım kılavuzu' olmasını isterdi. Kayıhan Hoca aniden şöyle sorardı: "Cüzzam mı, cüzam mı?" Hepimiz tatlı bir rekabetle ilk cevabı verebilmek için sayfaları karıştırmaya başladık.

Ajansta çalıştığımız süre boyunca Göz Dergisi için Bermal Bingöl ile birlikte Murad Sezer söyleşi ve çiçek mezatı yazılarını ele aldık. Ajansın ayrılmayan ikilisi olarak Kayıhan Hoca Göz Dergisi'nin 4'üncü sayısında bizim için şöyle yazmıştı: "Bermal Bingöl-Aylin Rana Aydın ikilisi İstanbul'un köşe bucağında satılan çiçeklerin izini sürdüler ve kendilerini stad-yumvari bir çiçek mezatında buldular."

Çukurcuma'da bir müze

Kayıhan Hoca bir defasında Orhan Pamuk okumamı önermişti. Hocanın önerisiyle ilk kez Orhan Pamuk'un Masumiyet Müzesi romanını okudum. O zamanlar ajans- ta çalışmıyordum, *Dünya Gazetesi*'nde staja başlamıştım. *Göz Dergisi* için konuların belirlenmeye başladığını duydum ve Kayıhan Hoca'ya Masumiyet Müzesi ile ilgili yazı yazmak istediğimi söyledim. Kayıhan Hoca severek kabul etti, birlikte romandan yola çıkarak Çukurcuma'da kurulan Masumiyet Müzesi'ni gezdik, notlar aldık. Daha sonra Çukurcuma'daki antikacıları gezerek müzeyle ilgili bilgiler edindik. Ve Kayıhan Hoca ile bir hafta sonu ajansta buluşup derginin 5'inci sayısı için "Masumiyet Müzesi'ni dolaşmadım" başlıklı yazıyı yazdık. Hocayla son çalışmamızdı...

**“Röportaj geleneğini
yaşatmaya çalışan
Kayıhan Hoca bizlere
her şeyden önce röportajın
aslında ne demek olduğunu
öğretiyor.”**

“Gazetecilik yapmana şaşıyorum”

Üç yıl önce Kayihan Hoca’nın rahatsız olduğunu öğrenerek hastaneye ziyarete gitmiştim. Beni gördüğüne çok şaşırmıştı. Kayihan Hoca hemen sorularını sıralamaya başladı: “Nasılsın, şu an nerede çalışıyorsun, ne tür haberler yapıyorsun...” Görüşemediğimiz 1.5 yıllık süreçte Kayihan Hoca’ya neler yaşadığımı ve son olarak *Milliyet* Gazetesi’nde ekonomi muhabirliği yaptığımı anlatmaya koyuldum ve bana şöyle dedi: “Senin gazetecilik yapmana çok şaşıyorum, bu işi yapacağını düşünmüyordum. Çünkü bu işe çok fazla hevesin yoktu.” O gün de dediğim gibi; halihazırda bu işi yapıyorsam hepsi sizin sayenizde. Hayatıma dokunduğunuz için size minnettarım, iyi ki geçtiniz bu dünyadan...

“Senin gazetecilik yapmana çok şaşıyorum, bu işi yapacağını düşünmüyordum. Çünkü bu işe çok fazla hevesin yoktu.”

*Kayihan Güven
ve ustası
Ara Güler*

KARŞILA

Karşılaşmalar

Yaz / 1994

KARSTILA

3 İVİALAR

Ayten ÖVÜR

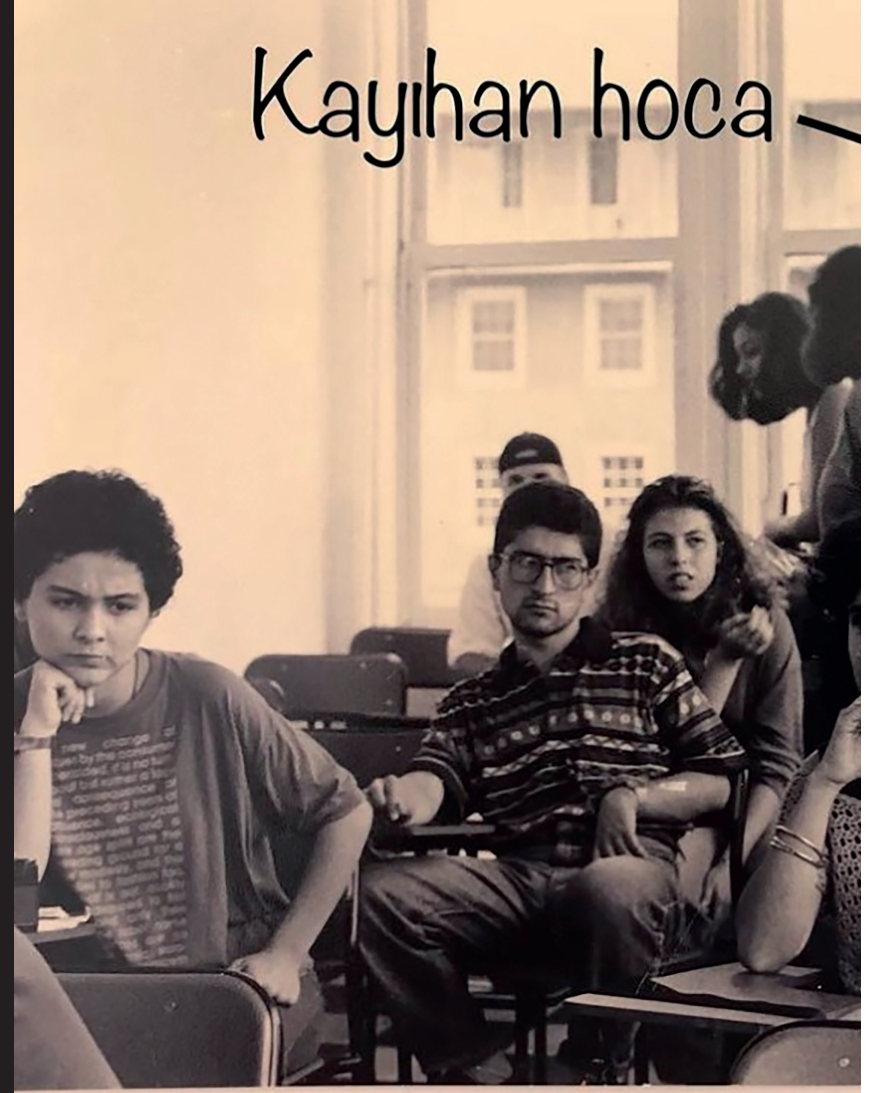
SMALAR

Bu dünyada en büyük şans, size değer katacak insanlarla karşılaşmaktır. Kayıhan Güven'in öğrencisi ve ardından da iş arkadaşı olma şansını yakalamış biri olarak bana kattıklarını düşündükçe boğazım düğümleniyor, gözlerim doluyor. Okuldaki oda arkadaşına hissettirmemeye çalışarak yazıma devam ediyorum. Bu yazıyı yazarken bile klavyenin her tuşuna basışında üzerimde onun emeğini hissediyorum. Bize yani MIHA'lılara 10 parmak klavye yazmayı öğrettiği güne şükrediyorum. "İyi ki öğrencisi olmuşuz, iyi ki yollarımız kesişmiş" diyorum. Bazı insanlar vardır hayatınızda; onlarla tanıştığınızda bilirsiniz hayatınıza çok şey katacaklardır ve belki de hayatınızın yönünü değiştireceklerdir. Bazen de çok geç anlırsınız sizin hayatınıza kattıklarını. Bu bazen bir hocanız, bazen bir arkadaşınız, bazen de sıradan biri olabilir. Kayıhan Güven de bu hocalardan biriydi. Hayatına dokunduğu öyle çok öğrencisi vardı ki. Kimi erkenden anladı kıymetini kimi farkına bile varmadı henüz.

1993 yılında Marmara Üniversitesi Gazetecilik bölümünü kazandığımda idealist, ne istediğini bilen, öğrenmeye aç biri olarak girmiştım üniversiteye. O zaman şimdiki gibi değildi; gazeteci olmak bir ayrıcalıktı, gururlanılacak bir şeydi, saygın bir meslekti. Ama öğrenilmesi gereken çok şey vardı: Her konuyla ilgili bilgi sahibi olman gerekiyordu mesela. Gözün biraz kara olmalıydı mesela. "Ay ben hafta sonu çalışmam, mesaim bitti çıkıyorum, bayramda izin yapmazsam olmaz" diyemezdim mesela. Tatil demeden, gece gündüz demeden ideallelerin için çalışmalıydın. Bu yolda illaki tutunacağın, sana yol gösteren mihenk taşları olacaktı. Bu kişi o dönem biz MIHA'lılar için Kayıhan Güven'di.

1994 yazı tatile gitmek yerine hepimiz okula gelmeye devam etmiş, dersler almış, haberler yapmıştık. MIHA Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Haber Ajansı henüz yeni kurulmuştu. Kayıhan hoca bitmek bilmeyen çalışma azmi, arkadaşça tavırlarıyla bizim yol göstericimiz olmuştu. Onunla çalışırken asla boşa kürek çekmiyorduk. Yazdığımız haberler ulusal gazetelerde yayınlanıyor. Çektiğimiz fotoğraflar sergileniyor, gazeteciliği; hayatı öğreniyorduk.

Kayıhan hoca

Ben fotoğraf çektirmeyi pek sevmediğimden sadece bir kare fotoğraf bulabildim onunla. Ama onun zorlamaları ve iteklemeleriyle çektiğim öyle çok fotoğraf vardı ki. Diyafram nedir? Enstantane nedir? Ondan öğrenmiştik. O dönemin önemli gazetecilerini, fotoğrafçıları çağırır bize dersler verirdi. Defalarca fotoğraf gezilerine götürmüştü bizi. Fotoğraf makinelerimizi alır, 36'lık filmlerimizi (bazen siyah-beyaz bazen dia) çantalarımıza koyar, otobüslerle fotoğraf çekmeye giderdik. Cumalıkızık'da böyle bir geziydi.

Cumalıkızık'da böyle bir geziydi. Bursa yakınlarında, tarihin bir noktasında sıkışmış şirin bir kasabaydı. Sokakların ortasından dere akıyordu sanki, ya da bana öyle gelmişti. Ellerimizde makinalar bütün öğrenciler dağılmıştık. Herkes kendi gözünden çekiyordu sokakları, insanları, doğayı, evleri. Ben daha çok koyunlara ve çobana takılmış, onları fotoğraflamıştım. Çerçeveyi, nasıl fotoğraf çekileceğini öğrenmiştik sonuçta. Analogdu o zamanlar makinalar o yüzden göremiyorduk ne çektiğimizi, ancak kağıda basıldığında sonucu görüyorduk.

Biz bile bu kadar iyi çektiğimize inanamıyorduk; ama öğrenmiştik bir şekilde, Kayıhan hocanın emekleri sayesinde. O geziden bir sergi bile çıkarmıştı Kayıhan hoca. Gurur duymuştuk. İlk sergimizdi.

Sonradaha çok sergilere katıldık birlikte. Mahallemizdeki çocukları, sürekli gezdiğimiz turistik yerleri bile öyle güzel fotoğraflamıştık ki Galatasaray Üniversitesi'nin sergi salonunda bize yer ayarlamıştı Kayıhan Hoca. MIHA öğrencilerinin çektiği fotoğrafları benim arabama yükleyip sergi salonuna gidişimiz silik de olsa hatırımda. O zamanlar acemi şoför olduğumdan, Marmara Üniversitesinin çıkışındaki Yıldız yokuşunda zorlandığımı hatırlıyorum. Bir de sergi salonunda büyütülüp sergilenen fotoğrafıma hocayla yan yana durup baktığımız o anı. Sadece bu iki kare kalmış aklımda.

Marmara Üniversitesinde aldığımız eğitimin teori kısmında Ünsal Oskay gibi çok değerli hocalarımız vardı. Ama uygulama deyince aklımıza gelen tek isim Kayıhan hocaydı. Haber yazmayı, soru sormayı, fotoğraf çekmeyi, haber kaynaklarına ulaşmayı, konu bulmayı hep ondan öğrenmiştik...

Kayıhan hoca, MIHA'nın medyayla ilişkisini o kadar iyi kurmuştu ki haberlerimiz ulusal basında çıkmaya başlamıştı. Beni çiçek mezatına gönderip haber yapmamı ve fotoğraflamamı istemişti. Röportaj yapacağım kişileri ayarladım ve mezata gittim. İlk kez böyle bir yer görüyordum mezat benim için çok şaşırtıcıydı. Hayatı, İstanbul'u daha iyi öğrendiğimi hissediyordum. Haberi yazdım, Kayıhan hoca düzeltti ve sanırım YeniYüzyıl gazetesiydi, haberimi ismimle yayınladı. Benim için çok güzel ve kendimi gazeteci gibi hissettiğim anlardı. Sonra başka bir gün beni imza sahteciliği ile ilgili bir habere gönderdi. Tam hatırlayamıyorum ama Adli Tıp'tan bir yetkiliyle konuşmuştum sanırım. El yazısının ya da imzanın gerçek mi sahte mi olduğunu nasıl anladıklarını anlatmıştı. Bu da Sabah gazetesinde, yine adımla, hem de ilk sayfada çıkmıştı. Resmen gazeteci olmuştum. Yanımda kim vardı? Kayıhan hoca. Aklımda da onun öğrettikleri.

Gerçekten de her öğrendiğin şeyi değerlendirebileceğin bir an geliyormuş, öğrendim. Öğrendiğin her şey sana kârmış. Bunu da öğrendim. Her iş bir sonrakinin kapısını açıyormuş. O ilk adımı atmazsan sonrakiler gelmiyormuş. O ilk adımlarda da sizi cesaretlendirecek ve itekleyecek birileri gerekiyormuş. Bunu da öğrendim.

dirmişti ban
"yavrusu gik
da gerçekte

ciliğin ardından akademisyenliğe adım
ıma çıkan kişi yine Kayıhan hocaydı.
jim ilk ders de "Fotoğrafa Giriş". Kayıhan
uş bu dersi ancak çok öğrenci olduğun-
ere ayrılacakmış, bu yüzden birkaç sınıfı
Yine Kayıhan Hoca'nın yardım ve des-
z de akademisyenliğe başladım. Derste
ğimdan, ne soracağıma, ders notları-
eyi gösterdi ve öğretti. Vefatına kadar
Aydın Üniversitesi'nde birlikte çalıştık.
katlardaydı ama her karşılaştığımızda
çin, üretmem için teşvik ederdi. "Hocam
tim çok güzeldi " dememe kalmadan "İyi
haber yap Göz dergisinde yayınlayalım"
kez de zorlayarak, en son o yazıyı yaz-
yazıyı beğenip "kalemin güçlü" dediğinde
ördüğündendir" diye düşünmüştüm. Ya
teşvik etmek içindi, çünkü öyle demese

44

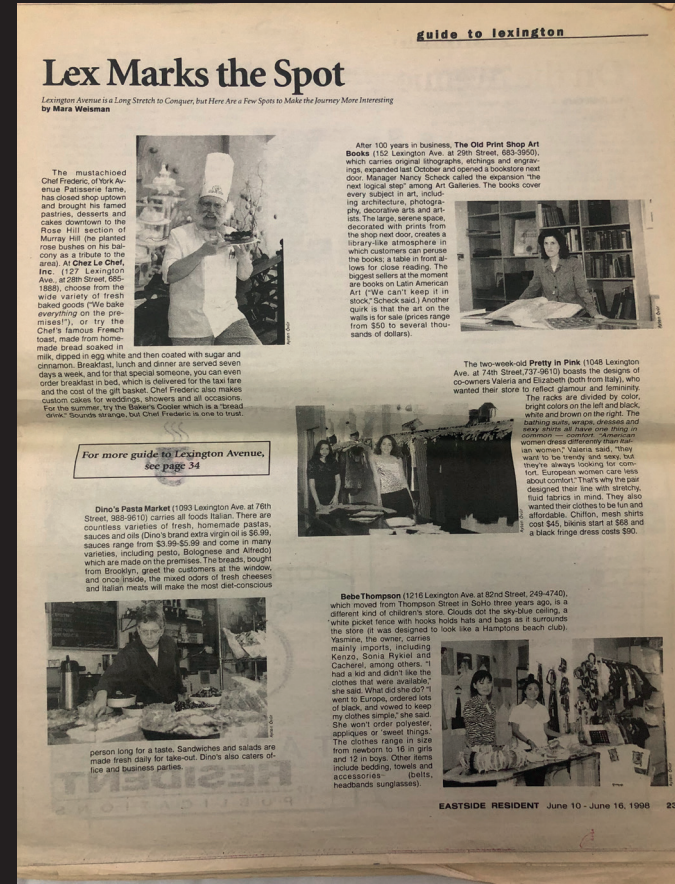
belki bugün bu yazıyı yazmaya da cesaret edemezdim. Fotoğrafları da çok beğenmişti hoca, “Dergiye bunu kapak yapalım” dedi. Yaptık, güzel oldu.

Ama Kayıhan hoca gerektiğinde kızmasını da bilirdi. Hocanın darıldığı, alındığı da olurdu. Hatırlıyorum da Marmara Üniversitesinde yüksek lisans başvurusuna gittiğimde karşılaşmıştık. Onca yıl neden okuldan koptuğumu; MİHA’nın etkinliklerine neden gelmediğimi sorup kızmıştı. Haklıydı aslında; ama zoruma gitmiş, ben de alınmıştım. İnsanları aramak konusundaki çekingenliğimi aşmam gerektiğini öğrenmiştim bu kez de.

Röportaj nedir? Yine Kayıhan hocadan öğrenmiştik. Biz de herkes gibi röportajı soru sorup cevap almak diye biliyorduk. Ama hocanın dediği röportaj o değildi. Yaşar Kemal’in yazdıkları gibiydi. “Röportaj sırtını edebiyata dayamış bir yazı türüydü. Roman ve hikayeden farkıysa yazılanların kurmaca değil, gerçek olmasıydı. Yazı, albenisini gazetecinin yaşadıklarından alıyor ve bunu kendine özgü anlatımcı ve betimleyici özeliğiyle yapıyordu. Röportajın alamet-i farikası çizdiği resimlerin konuşmasıydı. Haber veren yazı türleri içinde en subjektifşydi, çünkü haber gibi katı yazım kuralları yoktu.” Biz de bunu Kayıhan hocadan öğrenmiştik. Kayıhan hoca uzun yıllar bu geleneği Göz dergisiyle, Türk medyasında sürdüren ender kişilerden oldu. Onsuz çıkan Göz dergisinin bu son sayısında onu anlatan bir röportaj istendiğinde elimden gelen bu satırları yazmak oldu.

Bizi biz yapan karşılaştıklarımızdır. Bir şeyi bir kez öğrendikten ve yaşadktan sonra, bir daha asla onu öğrenmediğimiz ve yaşamadığımız andaki kişi olamayız. Ve insan yetiştirdikleriyle, ürettikleriyle kendini kalıcı kılar bu hayatta. Bir kişinin bize öğrettikleri, bize hissettirdikleri ve hayatımıza kattıklarıdır onu ölümsüz ve sürekli kılan.

Kayıhan Güven anısına.

“Röportajın alamet-i farikası çizdiği resimlerin konuşmasıydı.”

*Kayihan Güven
Hocamız'ın
objektifinden
Galata.*

**“GERİDE
BIRAKTIĞINIZ
DEĞERİN BİR
PARÇASI
OLMAKTAN TÂRİF
EDİLMEZ BİR
MUTLULUK
DUYUYORUM...”**

“Geride Bıraktığınız Değerin Bir Parçası Olmaktan Tarif Edilmez Bir Mutluluk Duyuyorum...”

Üniversiteye ilk başladığımda genç olmanın ve içimdeki fark edilme isteğinin verdiği tez canlılığı nasıl kullanmam gerektiğini öğreten kişi Kayıhan hocamızdı. Heyecanlı öğrenci görmek onun için çok kıymetliydi. Öğrenme arzusu ve sorumluluk alma bilinci açık olan öğrencilerinin ismini asla unutmaz, onlara yol göstermekten de asla yorulmazdı. Gelecekte iş hayatım için kararlar verirken kalemi elime verip bana kendi çizgimi nasıl çizeceğime yardım edenlerden biriydi ayrıca. Fotoğraf çekmenin kendimi insanlara daha iyi aktarmanın bir yolu olduğunu, insanların gördüklerini bir de benim açımdan görebilmesi üzerine çalışma cesaretini de kendisinden almıştım. Kendi fotoğraflarını Aydın Haber Ajansı'nın duvarlarına asıp hikayelerini anlatmayı da ihmal etmezdi. Anlatırken “Sizinle de gideceğiz” derdi. Ama maalesef biz o kadar da şanslı olmadık.

Bize verdiği sorumlulukları yerine getirmemizi isterken işi öğrenerek sevmemizi de sağlamaya çalışıyordu. Öğrencilerin duvarlar arasında sıkışmasından ziyade sokakta, insanların arasında olmasını ve insanları gözlemlemesini istiyordu. Keşfetmeye açık olduğunu da sürekli belli ederdi. “Eve giderken hep aynı yoldan gitmeyin, her zaman yeni yollar bulun.” derken aslında dijitalleşmenin getirdiği tembellik ve hazır alışıma olmamızdan olsa gerek, pek gezip görmeye açık olmayan bizleri İstanbul'u tanımaya heveslendirirdi. Fotoğraf makinemi sürekli yanımda taşıma ya da bir şey olduğunda anında telefon kamerasına yönelme alışkanlığımı Kayıhan hocanın hatırlatmaları sayesinde edindiğimi de söylemeliyim.

En küçük yazımızı ya da fotoğrafımızı bir yer-

lerde yayımlatmaya çalışır, sektörde çalışan eski öğrencileriyle bizi tanıştırır, hatalarımızı tatlı dille anlatır ama açıkça da söylerdi. Kendi olanaklarıyla da hepimizin hayatına bir şekilde dokunmayı başardı.

Bir öğrencinin her şeyi öğrenebileceği, deneyimleyebileceği ve ders alabileceği bir öğretmen olan Kayıhan Güven ile ben maalesef sadece bir buçuk sene geçirebildim. Yorgunluğu, tartışmayı, bir şeyler yapabilmeyin sevincini, değer görmeyi ve sandığımdan daha fazlasını yapabileceğimi de kendisinden öğrendim. Geride bıraktığı değerın bir parçası olmaktan tarif edilmez bir mutluluk duyuyorum.

*“Eve giderken
hep aynı yoldan
gitmeyin, her zaman
yeni yollar bulun.”*

*“Eve
giderken hep
aynı yoldan
gitmeyin,
her zaman
yeni yollar
bulun.”*

“Kayıhan Güven’i Çok Daha Önceden Tanımak, Onunla Yılları Paylaşmış Eski Bir Öğrencisi Olmak İsterdim”

Her zaman gazeteci olmak istedim. Kayıhan Güven ile tanıştığımda doğru yerde olduğumu anladım. Onda bir öğretmenin anlatacaklarından çok daha fazlası vardı. Onda bir hayat vardı. Gazeteci olmak için ondan daha iyi bir hoca bulunabilir miydi? Onunla ilk tanışmamızı hatırlıyorum. Hocamız ilk dersinden bizlere Kayıhan Güven’i tanıtmak ve İstanbul Aydın Haber Ajansı’nı göstermek istemişti. Kayıhan Hoca’yı tanımamız onun için de oldukça önemliydi, sebebini ilk anda anlamıştım. Ajansa girdiğimizde masasında kitaplarını karıştırıyordu. O kadar çok kitap vardı ki, ajansta ufak bir kütüphane havası hakimdi. Arkada ise klasik müzik çalıyordu. Duvarlar fotoğraflarla doluydu, çok sevdiği bir de akvaryumu vardı, içinde balıkları. “Keşke hep burada kalsam” diye geçirdim içimden. Kayıhan Hoca da hep orada kalmamızı istemişti zaten.

Bizlere ajansı anlatmış olduğu birkaç dakika içerisinde bile birçok bilgi aktarmıştı. O birkaç dakikanın ardından gelecek saatler ve günler için sabırsızlanıyordum. Bizleri bir sonraki dergi toplantısına davet etmişti ancak biz o günü bekleyemedik. Birkaç gün sonra ajansa Kayıhan Hoca ile konuşmaya gitmiştik. Vereceği tavsiyeler, anlatacağı bilgiler o kadar kıymetliydi ki, onu dinleyerek not almaktan kalemimin ucu sürekli bitiyordu. İlk

dergi toplantımızda sunduğu her konuda “hocam ben almak istiyorum bu konuyu!” diye atlıyordum. Çünkü verdiği her bir haber konusu, beni heyecanlandırıyordu. Hepimizin adını biliyordu, bizden çok şey beklediğine emindik.

Yolda yürürken yukarıya bakarak yürümemi zi isterdi. Bir de evimize her gün aynı yoldan gitmememiz gerektiğini söylerdi. O günden beri İstanbul’u daha iyi tanımaya başladım. Kayıhan Güven için İstanbul çok önemliydi. Beyoğlu, Sirkeci, Eminönü, Kuzguncuk... Gezmemizi isterdi, “Fotoğraf makineniz hep yanınızda olsun” derdi. Beyoğlu’nda sokak sanatçıları, Eminönü’nde baharatçıları, vapura bindiğinizde martılar, Kuzguncuk’ta yan yana ibadethaneler. Hiç unutmuyorum, daha önce Sirkeci’ye gitmeyen bir öğrenci olduğunu duyduğunda çok sinirlenmişti. “Artık ilk işin bu, Sirkeci’ye gidiyorsun. İstanbul’da yaşayıp Sirkeci’ye gitmemek olur mu!” demişti. İçimde kalan en büyük ukde ise bu. Kayıhan hocamız bizlere eski öğrencileriyle beraber yaptığı gezilerinden bahsederdi. “Hocam, Kars’a da mı gittiniz öğrencilerinizle?” diye sorardık. Trenle gittikleri Kars gezisinden bahsederdi, Adana’dan bahsederdi, Edirne’den... Bir yerden bahsettiğimizde “Merak etmeyin, oraya da gideriz” derdi.

Gitmek istediğimizde her yere gideriz elbet ancak dinlemesi bile böyle keyifliyen Kayıhan Güven ile gezmek çok büyük bir ayrıcalık olsa gerek. Onun için istemek önemliydi. Gezmek, yazmak, okumak istememiz yeterli. Yazmak istediğimi söylediğimde bunun için bana Yaşar Kemal okumamı söyledi. Her zaman söyleşi ve röportaj arasındaki farkı anlatırdı. Röportaj yazısı yazmak için ise Yaşar Kemal okuyun derdi, betimleme yapmayı onu okudukça kazanacağımızı biliyordu. “Öğrencisiniz belki paranız yetmez, siz gidin kitaplarınızı alın Kayıhan hocamızın hesabına yazmalarını isteyin ama okuyun” derdi. Onun için istemek önemliydi. Yazı yazarken zorlanan öğrencileri gördüğünde ise her zaman onları ajansa davet ederdi. “Yazmak istediğinizde ben her zaman buradayım. İstedığınız zaman gelin beraber yazarız” derdi. Ama

yanına sadece yazı yazmak için gitmezdik. Mangal yaparken etlerin yapışmaması için soğan kullanılması gerektiğini bile ondan öğrenmiştim. “Ceren, Biliyor musun?” diye başlayarak bizlerle her konuda sohbet ederdi, eski İstanbul’u, Ara Güler’i, İstanbul’daki sahafları ve eski pasajları anlatırdı bizlere.

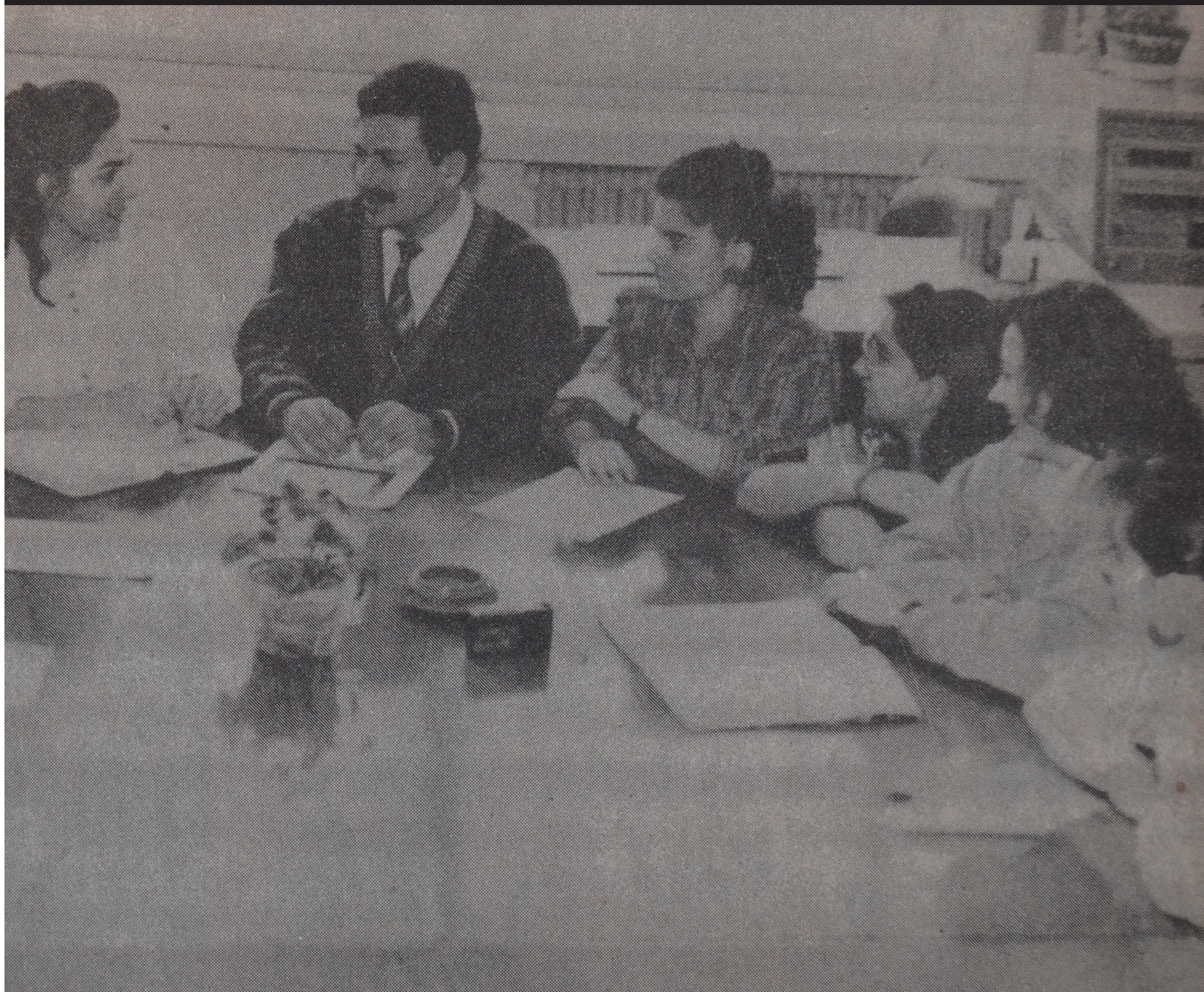
Kayıhan Güven’i çok daha önceden tanımak isterdim. Onunla yılları paylaşmış eski bir öğrencisi olmak isterdim. Türkiye’nin dört bir yanını dolaşmak, İstanbul’u tanımak isterdim. Anadolu’yu Kayıhan Güven’in gözünden tanımak isterdim. Yine de evime farklı yollardan gidiyor, yürürken bakışlarım yukarıyı izliyor, kitaplarımı sahafları gezerek alıyorum ve kameram hep çantamda. Ben yine de Kayıhan Güven’in öğrencisiyim.

HAYATA DOKUNAN NAİF BİR AKADEMİSYEN

Geçtiğimiz günlerde aldığım bir telefon beni oldukça heyecanlandırdı. İstanbul Aydın Üniversitesi'nin İletişim Fakültesi öğrencilerinin emeğiyle yayınlanan Göz Dergisi'nde çok değerli bir akademisyen olan ve yakın zamanda kaybettiğimiz Kayıhan Güven öğretmenimiz anısına eski öğrencilerinden, dolayısıyla benden de kendisiyle ilgili bir yazı kaleme almamı rica ettiler.

Basın dünyasına bugüne kadar sayısız öğrenci yetiştiren ve benim için de farklı bir yeri olan kıymetli Kayıhan Güven anısında en azından bu satırları yazabilmek bile büyük bir mutluluk.

Yıl: 5 Sayı 27 1 Nisan 1991

Adres: Horhor Cad. Kavalalı Sok. No: 5 Fatih/İST. Tel: 523 79 20'den 26-30 Fax:520 85 00

leri: Araş. Gör. Tülay Aks Söyleşi: Araş. Gör. Murat H. Özlükr Radyo-TV-Sinema: Araş. Gör. Dr. Simten Öngören Edebiyat Sanat Kültür: Yrd. Doç. Dr. Gül Çetinor. Ekonomi-Araştırma: Yrd. Doç. Dr. Edibe Sözen
İstihbarat Şefi: Ebru Gürsan
Sayfa Sorumluları: Ekonomi: I. Cem Feridun-
oğlu Spor: Meltem Esin Üniversite ve Çevre Ha-
berleri: Hatice Demircan Kültür Sanat: Özlem
Süngür **Sinema-Radyo-T.V:** Ali Genç Söyleşi: Eb-

nu Gürsan Edebiyat: Nürten Mekki Fotoğraf:
Hülya Bayraktar Halkla İlişkiler: Önder Canözler
Dış Basın: Nihal Uyar
Sayfa Sekreterleri: Filiz Büyükozer, Emel Arma-
ğan, Seyhan Biçeroğlu, Nilhan Özkılıç, Tamer To-
paloglu
Dağıtım Sorumlusu: Öğretim Gör. Ergün Par-
lakgöz
Pikal-Montaj: Mahmut Karadoğan

[illegible]

İletişim den

Yeni Bir İletim

İletişim den

Yeni Bir İletim

BAYEZİT MEYDANI DEĞİŞTİR

İstanbul'da bulunan Bayezit Meydanı, İstanbul'un en büyük meydanıdır. Meydanın ortasında bulunan Bayezit Camii, İstanbul'un en büyük camisidir. Meydanın etrafında bulunan binalar, İstanbul'un en büyük binalarıdır. Meydanın ortasında bulunan Bayezit Camii, İstanbul'un en büyük camisidir. Meydanın etrafında bulunan binalar, İstanbul'un en büyük binalarıdır.

[illegible][illegible]

Kendisiyle 1990 yılında girdiğim İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'ndeki daha ilk günlerimde tanışma ve daha sonra uzun bir süre fakülte bünyesinde yayınlanan *İletim* Gazetesi'nde ve o dönem BAYFÖK olarak bilinen Basın Yayın Fotoğraf Kulübü'nde birlikte çalışma şansını yakaladım. Kayıhan Güven'i, naifliği, her zaman gülen yüzü, samimiyeti, yeni bilgileri öğrenme ve araştırma tutkusu ve bu bilgileri bizlerle paylaşırken gösterdiği nezaketiyle her zaman sıra dışı bir akademisyen olarak hatırlayacağım. En stresli anlarda bile naifliğini ve güler yüzünü korumayı başarması nedeniyle sanırım kendisini en iyi tanımlayan kelime nezaket olmalı...

Kendisiyle çalışma şansına eriştiğim *İletim* Gazetesi ve fotoğraf kulübü yıllarında derslerdeki akademik bilgiler-

den daha çok, uygulama yayınlarında edindiğim haber yazımı, fotoğraf sanatı ve mizanpaj konularındaki bilgiler sayesinde 30 yılı aşkın basın meslek hayatımın ilk basamaklarını tırmanırken, öğrendiğim tüm bilgilerin benim adıma sağlam bir temel oluşturduğunu itiraf etmeliyim. Vazgeçilmez fotoğraf tutkusu ve Fransa'nın ünlü ve köklü *Le Monde* Gazetesi'nden verdiği örneklerle anılarımda yer alan hocamızın belki de yeni fikirlere açık olması ve detaycılığı kendisini elini attığı her işte başarıya ulaştırdı. Tıpkı sağlam temeller üzerine yetiştirdiği öğrencilerinin başarıları gibi.

Eminim ki, Kayıhan Güven hocamızın adı, yetiştirdiği ve hayatlarına dokunduğu öğrencilerinin başarılarıyla her zaman hatırlanmaya, yaktığı meşale ışık saçmaya devam edecek.

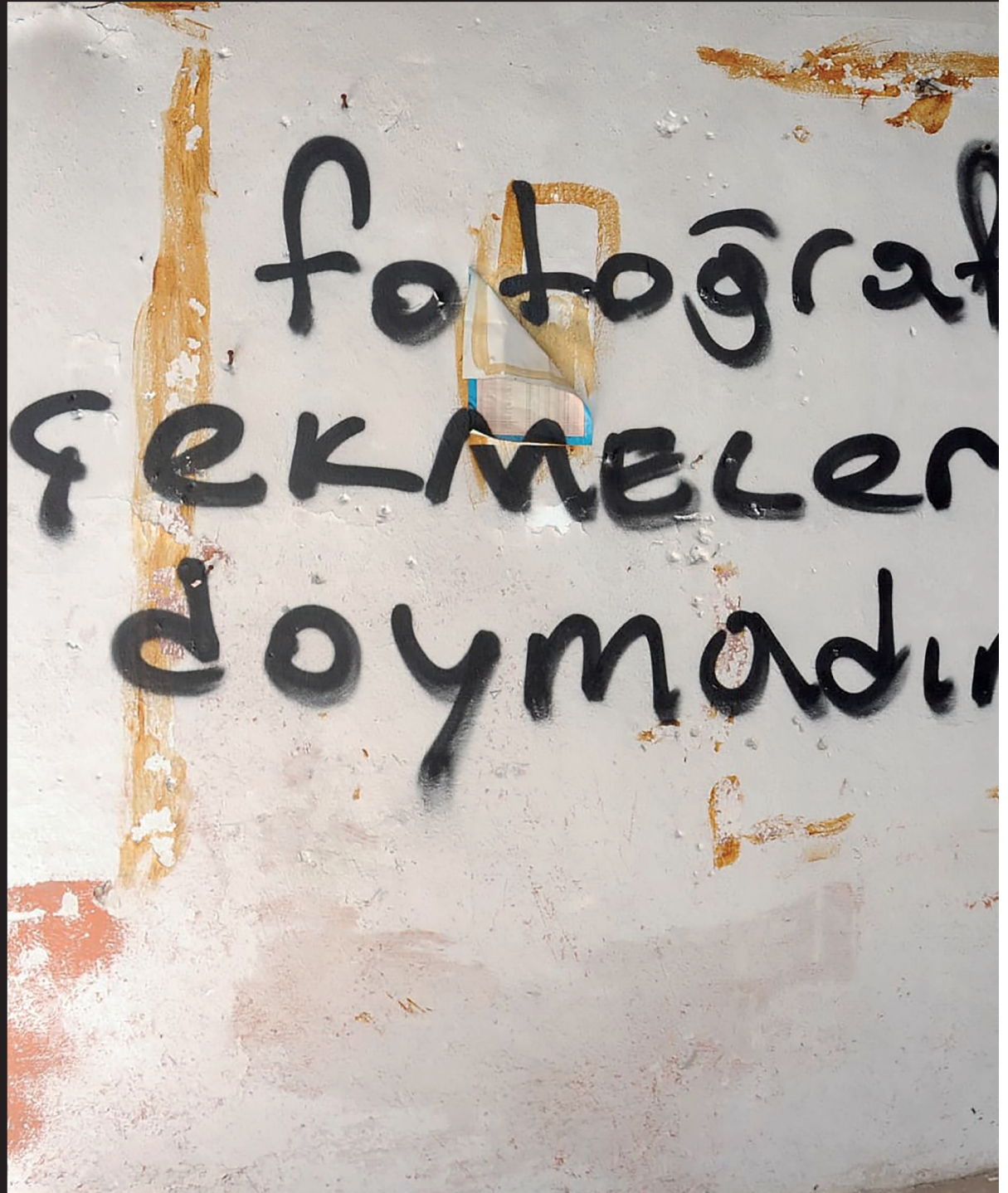
*İletim Gazetesi'nde
fakülte dekanı
Prof. Tayfun Akgüner ile
öğrencilerin
tanışma anı.
(Siyah ceketli Kayıhan Güven.)*

“BAKMAZDI

ALİ ÖZ

Sözleştik ve Kuzguncuğun dar sokaklarını arşınıyoruz. Kayıhan Güven de bu sokaklarda fularını savurarak, başında kasketi ve elinde makinesiyle yürümüş olmalı aynı menzile. Onun derslerinin değişmez kadrosunda yer alan politik belgesel fotoğrafçılığının duayeni Ali Öz'e gidiyoruz. Ali Öz'ü sadece duayen foto muhabiri olarak nitelendirmek yetmez. O yaptığı işin özgün tanımlamasını yapabilen bir profesyonel. Gazeteciliğe 70'li yılların sonunda başlamış, ilk fotoğraf makinesine 1979'da kavuşmuş ve o günden bugüne kendini mesleğine adanmış biri. Sarısından, mavisine kadar her türlü basın kartına sahip ama 2003'ten beri kurumsal bir yapı altında çalışmayan, "Bu şartlar altında çalışılmaz." diyerek medyaya rest çekmiş sert bir adam Ali Öz.

Kayıhan Hocayla yolları Tempo dergisinde çalışırken kesişmiş. O Ankara kökenli. Kayıhan Hoca ise İstanbullu. Biri gazetecilik yapıyor, diğeri akademide. "Kayıhan," diyor, "son derece sosyal bir

KENDİSİNE”

insandı...” Birbirlerini hiç bilmezlerken, Hoca bir gün gelip derslerine katılmasını teklif etmiş. O da kabul edince, uzun sürecektir bir arkadaşlığın, dostluğun ve fikir birlikteliğinin yolu açılmış.

Anlatırken önce Hocayla kendisinin habercilik anlayışından bahsediyor. “Habercilik haberin göbeğinde olmayı gerektirir.” diyor. “Kayıhan hep tecrübelerimi anlattırırdı. Kısa bir giriş yapar sonra sözü bana bırakırdı. Ne anlatacağımı çok iyi bildiğinden önceden görselleri de hazırlamış olurdu.” diye devam ediyor.

Dostluklarından, sohbetlerinden, bahçede yeme içmelerinden konuşurken bir ara karanlık sözlerden de bahsediyor. “Ketumdu biraz,” diyor, “ben de sivri bir adamım...” Aramamışlar birbirlerini bir aralık. Ali Öz aradığında da iş işten geçmiş...

Biraz yüzünü ekşitiyor, **“Bakmazdı kendisine.”** diye sitem ediyor.

“Uygulamalı Gazetecilik Eğitiminin Ustası Kayıhan Güven Hoca’dır”

Üniversite yıllarıydı, henüz ikinci sınıftaydım. İlk zamanlara nazaran epey deneyim kazanmış biriydim ancak pek de olumlu düşüncelere sahip olmadığımı hatırlıyorum. Dersler iyi geçmiyordu, hatta bir kısmının hocası bile yoktu. Bazıları ise alanımızla alakalı dahi değildi, neden konmuş olduğuna anlam veremezdik.

Askeri darbenin üstünden henüz çok geçmemişti. Kampüs ortamına rastgele bakan biri bile hala sıkı bir denetim ortamı olduğunu rahatlıkla görebilirdi. Üniversitelerin kendilerini toparlayamadığını, atılan hocalardan sonra hoca bulmakta zorlandıklarını fark etmemek imkansızdı. Okul yönetiminin ilgisi ise oldukça düşüktü. Boş geçen derslerde civardaki öğrenci kafelerine, kiraathanelere sıklıkla gittiğimizi hatırlıyorum. Mesleğin içinden gelen alaylı bazı hocaların sağladığı katkıları, çabalarını bir yana koyarsak, okulun bize çok fayda sağlayamayacağını anlamıştık.

O vakitler geleceğini dert edinmiş öğrenciler olarak bir şeyler yapma, öğrenme, deneyim kazanma adına kafa yoruyor, dışarıda bizi kabullenebilecek gazete, dergi ne varsa, büyük küçük demeden bir basın kurumuna girmenin yollarını arıyorduk. Okulda bir şeyler yapmanın olanaksız olduğuna ikna olmuştuk.

Fakülte binasının önünde büyük sayılamayacak genişlikte, beton zeminli, park alanı olarak kullanılan bir yer vardı. Ders aralarında ya da boş geçen

derslerde soluğu burada alır, sosyal alan olarak burayı değerlendirirdik. Tüm olumsuzluklarına karşın güzel zamanlardı... Ne hayaller ne heyecanlar dile gelmiştir burada... Okul kantini ise pek uygun bir yer değildi, bodrum katında, sigaradan durulmaz, gürültüden birbirini duymanın imkansız olduğu loş bir yerdi. Yıllar sonra üniversiteye gittiğimde hala aynı olduğunu görmüş, üzülererek “Ülke gibi, ne kadar da değişime direnmiş...” diye iç geçirmiştik...

Birinci sınıfta gelişen arkadaşlık ilişkileri zaman içinde ortak bir dert birliğine dönüşmüştü. Öyle ya üniversite bitince ne olacaktı? Sonuçta sektörde kollarını açmış, bizi bekleyen birileri yoktu. Bir şekilde iş hayatına katılmalı ya da gazeteciliği uygulayarak, yaşayarak öğrenecek yollar bulmalıydık... Aramızda sıklıkla “bir yayın çıkarma” fikrini tartışıyorduk. Ama nasıl? Para yok pul yok, yasal olarak nasıl yapılacağı, izinlerin nasıl yürütüleceği hakkında bilgi yok, deneyim yok... Okul destek verse çok iyi yaparız, evet evet çok da iyi yaparız ama görünen o ki kimsenin umurunda değiliz...

Üst sınıflarda bir arkadaşımız vardı. Okul asistanları ve hocaları ile samimiydi. Öğrenci işleri bürosunda sıklıkla görürdüm. Ne yalan söyleyeyim başlarda okulun bir çalışanı sanmıştım. Üniversiteye kayıt işlemleri için ilk gelişimde, kayıt masasında tanıştığımızı hatırlıyorum. Kendisini neredeyse tanımayan yoktu. Adı Kerim’di...

Bir gün yine okulun bahçesindeyiz, ortalık çok kalabalık, hıncahınç insan dolu. Tam olarak hatırlayamıyorum, belki bir dersin çıkış saati de olabilir. O vakitler sınıflardaki öğrenci sayıları da çok yüksek, iki-üç yüz kişilik sınıflar... İşte öyle bir kalabalıkta sınıftan bazı arkadaşlarla bahçe kenarı boyu uzanan kaldırım taşlarının üstüne sıkışmış vaziyette oturuyoruz. Bir ara Kerim'i görüyorum. Elinde bir şey taşıyor. Kalın çerçeveli, yüksek numaralı gözlüğünü anımsıyorum. Çok keyifli bir hali var, bize doğru hızla geliyor.

"Çıktı, nihayet çıktı" diyerek sesleniyor. Şaşkınlıkla karışık bir halde gözlerimiz parlıyor... Gazete bu! Evet bir gazete taşıyor. Tabloid baskı bir gazete, siyah beyaz. Logosu kırmızı renk olduğundan adını hemen okuyabiliyorum. *İletim*...

Bize doğru uzatıyor. Evet, okulda öğrenciler için bir uygulama gazetesi çıkarmışlar. Heyecanla anlatmaya başlıyor. Bizi de katılmaya çağırıyor. Biraz

içerliyorum, hafif kıskançlık hali var. Neden en başında haberimiz olmadı ki? Ama tam da aradığımız şey bu, varsın böyle olsun.

"Hadi Kayıhan Hoca'nın yanına gidelim, sizinle tanışmalı" diyerek bizi hareketlendiriyor. Ben başta o vakitler okul müdürü olan Kayhan İçel'e gideceğimizi sanıyorum. Giriş katındaki odalara yönelince başka birinden bahsetmiş olduğunun farkına varıyorum. Hızlı adımlarla gidiyoruz, o önde ardından takip ediyoruz. Kattaki asistan odalarının önünden geçiyoruz. Birkaç kapı geçtikten sonra birinin önünde duruyor. Tabelada ismi görüyorum: **Kayıhan Güven.**

"Güvenilir Bir Dostluk, Ağabey-Kardeş İlişkisi, Bir Usta-Çırağın Hikayesi Bu..."

Tabloid
baskı bir gazete,
siyah beyaz.
Logosu
kırmızı renk
olduğundan
adını hemen
okuyabiliyorum.
İletim...

Istanbul
Üniversitesi
Basın Yayın
Yüksek Okulu

UYGULAMA 1950 GAZETESİ

iletim

Prof. Dr. Türkân Rado
anlattı: GEÇMİŞTEN
GÜNÜMÜZE
İSTANBUL
ÜNİVERSİTESİ

Yıl: 1: ● Sayı: 1 ● Ekim 1986 ● Fiyatı: 100 TL

2. SAYFAMIZDA

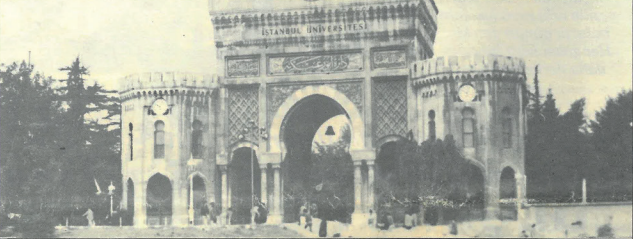

**İstanbul Üniversitesi
Rektörü
Prof. Dr. Cem'i
Demiroğlu:**

"Bizler de Batı Dünyası'ndaki gibi öğrencilerimize ezbercilikten ziyade anahtar bilgi vermek zorunda olduğumuzu idrak etmenin ve eğitim sistemimizde bu değişikliği yapmamız icap ettiğini anlamamız gerektiği inancındayız."

YÖK Başkanı

**İstanbul Üniversitesi
1986-1987 öğretim yılını törenle açtı**

Hayırlı Olsun...

1 Ekim'de İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi konferans salonunda yapılan açılış töreninde açılış konuşmasını üniversite Rektörü Prof. Dr. Cem'i Demiroğlu yaptı.

YÖK Başkanı İhsan Doğramacı'nın da hazır bulunduğu açılış törenine hükümeti temsilen Tarım, Ormanlık ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Doğan katıldı...

Kerim KARAGÖZ

İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi Konferans Salonu'nda yapılan törenle 1986-1987 öğretim yılına başladı. Töreni İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cem'i Demiroğlu yaklaşık 1.5 saat süren

BAŞLARKEN

Her Yükseköğretim Kurumunun genel hedefi, ülkeyi bulunduğu yerden daha ileriye götürebilecek bireyleri yetiştirmektir. Bu yapılırken bireyi en azından o mesleğin gerektirdiği asgari bilgilerle donatmak gerçeği ile karşı karşıya kalınır.

Basın Yayın Yükseköğretim Kurumunun bu genel hedefindeki en önemli görevlerinden biri, basın dünyasına, ihtiyaç duyulan insanları yeterli bilgi birikimleriyle uğurlamak - tır.

Basın dünyasında faaliyet gösterecek kişinin bir yandan teorik, öte yandan mesleğin gerektirdiği teknik bilgilere ihtiyacı vardır. Basın Yayın Yükseköğretim Kurumumuzda teorik bilgiler Üniversitemizin çeşitli fakültelerinin öğretim üyeleri tarafından verilmektedir. Uygulama dersleri ise yıllardanberi Türk Basının değerli isimleri tarafından anlatılmaktadır.

Yükseköğretimimizde ders düzeyinde kalan bilgilerin, uygulamaya aktarılması ihtiyacı daima duyulmuştur. İşte, İLETİM'e bu fırsat yaratılarak öğrencilerin okul sıralarında fiilen "olayın" içine girmeleri sağlanmak istenmiştir.

Gerçekten, ileride basın ortamının içinde nefes alacak öğrencilerimizin, daha okul sıralarında o havayı teneffüs etmeleri, hem kendileri hem de tecrübeli eleman bekleyen basınımız açısından son derece yararlı olacaktır.

Söz konusu amaç doğrultusunda, 1986-1987 öğretim yılında yayın hayatına başlayan gazetemiz İLETİM'in şimdilik ayda bir çıkması öngörülmüştür.

● Devamı 6. sayfada

Kapıyı çalıyor, biraz çekingenlikle içeriye doğru kafamızı uzatıyoruz. O vakitler hoca genç, saçlar yerinde. Kalın fırça bıyıklarının altından gülümseyerek bakan iki gözle karşılaşıyorum. Masasında *İletim* Gazetesi. Bir masa, bir sehpa iki sandalyenin zor sığıldığı küçük odada biraz sıkışık halde oturan Oktay Verel ve Fehmi Ketenci hocalarla beraber, heyecanlı bir konuşma halinde yakalıyoruz onları. Belli ki gazete üzerine konuşuyorlar. Kerim oldum olası kibar bir adam, gayet nazik bir ifadeyle araya girerek bizi tanıştırmaya çalışıyor.

İşte o gün Kayıhan Hoca ile yıllar sürecektir maceramız başlıyor. Yalnızca bir hoca öğrenci iletişimin-den bahsetmiyorum, güvenilir bir dostluk, ağabey-kardeş ilişkisi, bir usta-çırağın hikayesi bu...

Alman eğitimi ve disiplini almış biri olduğunu sonradan öğrendiğim Kayıhan Hoca, o gün de aldığı bu görgü ve disiplinin hakkını verecek nitelikte bir üslup ile bizimle konuşuyor. Adeta bizi de bir disiplin içine sokmak istercesine yönlendiriyor, anlatıyor, açıklamaktan yorulmuyor. Gazeteye katılmamızın ne anlam taşıdığını, bunu sürdürmenin nasıl bir sorumluluk gerektirdiğini tane tane aktarıyor. Hiç geçiştirmiyor, değer verdiğini hissettirircesine, her birimizin ilgisini yüksek tutmak istercesine tane tane kelimeleri seçerek konuşuyor. Her sözünüyle "elinizden tuttum çocuklar" hissini veriyor. Genciz, tecrübesiz halde konuşmasını pür dikkat dinliyoruz. Hakikaten elimizden tutmuş, yıllar sonra daha iyi anlıyorum...

Hayatta bazı anlar olur ki, rotanızın değiştiğini hissedersiniz. İşte o tanışmadan sonra hayatım bir kere daha farklılaşmıştı. Akademiye bakışım değişmiş, gazeteciliğe olan ilgim artmıştı. Ben ve birkaç arkadaşım onun ve *İletim* Gazetesi'nin ilk ekibi olmuştuk. Çok geçmeden *İletim* ailesi büyümüş, fakültede öğrencilerin ilgi odağı olmuştu. Kayıhan Hoca'nın bunda emeği büyüktü...

İletim için yaptığımız çalışmalarda, okul içinde bir

Çalışma odasının kurulmasından, gazetenin ilk yaşının kutlanmasına, ilk röportaj yazımından ilk fotoğraf deneyimine, sayfa yönetmenliği görevine kadar her uğraşımızda yanımızdaydı. Bizi çekip çeviriyor, yol gösteriyor, öğretiyordu. Öğretmek onun için paylaşmaktı, uzun uzun konuşur, sohbet arası bilinmesi gereken bir konuyu çaktırmadan aktarırdı. Dedim ya hoca olmanın ötesinde biriydi, ağabeydi, arkadaştı, sırdaştı. Entelektüel biriydi, çok okur, okuduklarını paylaşır, klasik müziğe ilgisini anlatırdı. İstanbul'a ve fotoğrafçılığa tutkundu. Fotoğraf makinesini hiç yanından ayırmaz, fotoğrafın, hayatı yakalamanın yollarını öğretirdi. Az götürmedi bizi fotoğraf çekimlerine... Mütevazı, elebi bir insandı. Bunun faydasını pek gördüğünü sanmıyorum ama sevenleri en çok da bu yönünü sevdi. Bundan eminim...

Birlikte geçen onca yıl içinde hayatlarımıza dokundu. Kâh sevindik, kâh üzüldük, birlikte dertlendik, yaşadık, öğrendik, birlikte yaş aldık, birlikte kutladık, mücadeleler verdik. Elbet gergin günlerimiz de oldu, tartıştığımız anlar da... Ama hiç büyütmezdi, yaş olarak küçük olmamdan olabilir, kırılmamam için dikkatli konuşur, alttan almaktan çekinmezdi. Kalender insandı...

Bizi, yalnızca bizi değil, devam eden yıllarda tıpkı bizim gibi farklı üniversitelerde yetiştirdiği gençleri de her zaman ve her ortamda desteklediğine tanık olmuştum. Tam bir emektar, gönül insanıydı. Ne zaman dostlar arasında adı geçse gururla bahse derdik, yüzümüz tebessüm ederdi.

Ve maalesef her emektar, öncü insanın yaşadığı deneyimleri O da yaşadı. Gelişime, değişime direnenlerle karşı karşıya geldi ve gün geldi fakülteden ayrılmak zorunda kaldı. Düpedüz hakkını yemişlerdi, haksızlık edilmişti. Bütün olan bitene rağmen hiç söylenmedi. Hukuk eğitimi vardı. Arkadaşlar arasında belki bu alana ilgi duyar vazgeçer dedik ama o pes etmedi, bırakmadı. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne geçti. Fotoğrafçılık ve gazete-

cilik konusunda akademik olduğu kadar, uygulama konusundaki çalışmalarını, bilgi ve tecrübelerini burada da aktarmaya devam etti. Okulun haber ajansının kurulmasını sağladı, fotoğraf sergileri düzenledi, bir zamanlar bizim için verdiği çabayı yeni meslek adayı gençler için sarf etti. Sektörde yetkin meslek insanlarını öğrencilere taşıdı, yeni yeteneklerin ortaya çıkması için yılmadan çabaladı, çabaladı, çabaladı... Zaman zaman yollarımız üniversite dışında da kesişti. Ne günlerdi... Yayın çalışmaları, yeni projeler, fikirler...

Bana gelince... Geçen süreç içinde hayatımda değişimler oldu. Fakülteye asistan olarak girdim, aynı yolda devam ederek *İletim*'in sorumluluğunu aldım, yeni gençlerin yetişmesine katkı sunmaya çalıştım. Aynı ruhu yaşatmaya çalıştım, ilerleyen yıllarda bulunduğum farklı birçok üniversitede de uygulamalı çalışmaları destekleyen girişimlere imza attım. Tıpkı O'nun gibi öğrenci uygulama gazetelerine, yayınlarına ön ayak olmaya çalıştım. Anlaşılmaz, kıymeti bilinmez demedim, öğrencilerle yola devam ettim. Ve bütün bu gelişmeler boyunca, her girişimimde yanımda olduğunu biliyordum. Kâh telefonun bir ucunda, kâh ziyaret ederek çabalarını destekledi. Hayır dediğini hiç hatırlamıyorum... İlerleyen yaşına rağmen aynı heyecan ve iradeyle yıllara meydan okudu.

Zamanla insan olan biteni farklı yönleriyle de görüyor sanırım... Artık yaşadıklarını daha bir anlıyordum. Üniversitelerde onca çaba içinde uğraş verirken çektiği sıkıntıları başımdan geçen deneyimlerle daha iyi kavriyordum.

Ne zaman bir araya gelsek "Biz yeni bir okul, yeni bir öğretim anlayışını hayata geçirmeliyiz." diye konuşurduk. Üniversitelerin statükocu eğitim anlayışları bize ters geliyordu. Özellikle İletişim Fakültelerinin

alan dışı hoca istihdamının yarattığı, öğrenciden ve mesleki yaşamdan kopuk öğretim uygulamalarını çok tartışır, gelişmeler karşısında içlenir, zaman zaman söylenirdik. Öğrenciler, mesleki gelişim bizim her zaman önceliğimizdi. Bugün de eğer aynı düşüncelere sahipsem O'nun bunda büyük payı var.

Kayıhan Hoca ile tanıştığımda 20'li yaşlarda bir gençtim. Şimdi ellili yaşların üstünde iletişim alanında profesörlüğünü almış bir akademisyen olarak çalışma hayatıma devam ediyorum. 33 yıl boyunca, aramızdan ayrılışına kadar hep takip ettim. Eminim o da beni takip etmiştir. Onu ve yaşanan onca deneyimi burada satırlara sığdırmak oldukça zor.

Biz uygulamalı gazetecilik eğitiminin ve bu amaçla çıkarılan öğrenci uygulama yayınlarının ilk kuşağı, ilk temsilcileriydik. Belki de bu tür bir yayını çıkaran ilk kişiler bizdik... O akademide ilk ustamdı, ben ise onun ilk çıkarlarından biriydim. Ne zaman adı geçse aklıma İletim için odasına girdiğimiz ve tanıştığımız o gün gelir. Heyecan içinde uzattığı elini hatırlarım, dostluğunu, ağabeyliğini...

**“33 yıl
boyunca,
aramızdan
ayrılışına
kadar hep
takip ettim.”**

**“14 Yıllık
Gazetecilik
Geçmişimde
Hep
Kayıhan Güven’in
Sözleri Bana
Yol Gösterdi”**

Bazı olayları anlatamazsanız sadece yaşanır ya, işte Kayıhan Güven de böyle... Onu ne kadar anlatsam azdır, onu ancak onunla vakit geçirenler, yolları kesişenler anlayabilir. Çünkü o anlatılmaz yaşanır...

Üniversiteyi kazandığım ilk yıl, idealist gazeteci! olma hayalleriyle yaşıyordum. Üniversiteye başladığımda sadece teorik dersler vardı. Değil haber yazmak, bilgisayar bile yoktu. Okulda bir sınıfın kapısında MIHA yazan bir tabela vardı: Marmara Üniversitesi İletişim Haber Ajansı. Giren çıkan, elinde fotoğraf makinesiyle dolaşan birçok öğrenci gördüm. Ve işte dedim ben burada olmalıyım. İşte o zaman tanıdım Kayıhan Güven’i...

Soyadı gibi güven duydum. İyi ki de girmişim o MIHA yazan kapının içinden. İnsanın hayatta keşkeleri ve iyi kileri vardır. Benim için MIHA ve Kayıhan Güven iyikiler arasındadır. Bu hep böyleydi ve hep öyle kalacak...

Dönem dönem öğrenciler vardı. Çayda dem, mes-

lekte kıdem misali. Bizden bir dönem üstte olanlar, daha deneyimliydi. Herkesin bir görevi vardı. Ve kimse bu görevini aksatmadan yerine getiriyordu. Sanki görölmez bir kurallar silsilesi vardı. İlk kez o zaman haberin nasıl yazılması gerektiğini öğrendim. Kayıhan Güven bize bıkmadan usanmadan haber nasıl yazılır, röportaj nasıl yapılır, fotoğraf nasıl çekilir onları öğretti bıkmadan usanmadan... Her öğrencisiyle arasında farklı bir bağ vardı.

Hangi öğrencinin üzgün olduğunu anlardı. Diğer öğretim görevlileri gibi değildi. Farklıydı. Tüm öğrencileri onu sever ama saygıda asla kusur edilmezdi. Sanki biz öğrenciler, izci kampının çaylakları o da oymak başı gibiydi.

Artık piştiğine inandığı öğrencileri için büyük gazetelerin televizyonların kapılarını çaldı. Üniversite hayatımın en eğlenceli 2 yılını yaşadım MİHA'da. Haber yazmaya daktiloda öğrendim. Bin bir zorlukla okul yönetiminden alınan bilgisayara geçiş yaptığımda ise uzay üssüne bakıyor gibiydim. Ve benim için gazetecilik yaşamımın ilk kilo-

metre taşını da Kayıhan Güven koydu. *Cumhuriyet* Gazetesi'nin hafta sonu ekleri için röportaj yapmamız için gazetenin yönetimiyle konuşmuş ve anlaşmıştı. Yaptığımız haberler beğenilirse gazeteye basılacaktı. O zamanlar benim için en büyük heyecanlardan biri bunu söylediği andı. 1998 yılının Aneler Günü'nde öldürülen Metin Göktepe'nin annesi Fadime Göktepe ile yaptığım röportaj *Cumhuriyet Dergi*'de kapak olmuştu... İşte gazetecilik heyecanın kanıma işlediği o gün yine yanımda Kayıhan Güven vardı. Ve bana "Bu daha başlangıç." demişti.

1999 yılında kadar *Cumhuriyet Dergi* için dışarıdan telişi olarak röportajlar yaptım. Ama ana akım medyayla tanışmam yine Kayıhan Güven sayesinde oldu. Ne yaptı ne etti bilmiyorum ama 1999 yılında 'Türk basının amiral gemisi' olarak nitelendirilen *Hürriyet* Gazetesi'ne benimle birlikte 6-7 arkadaşım işe başladık. 1998 yılında başlayan gazetecilik serüvenim 2012 yılında kendi isteğimle sona erdi. 14 yıllık gazetecilik geçmişimde hep Kayıhan Güven'in sözleri bana yol gösterdi. Kendisini rahmet ve minnetle anıyorum.

Fotoğraf: Kayıhan Güven'in MİHA Genel Yayın Yönetmeni iken Fransa'nın Montpellier kentinde İstanbul konulu sergide sergilenen eseri.

“Bin bir zorlukla okul yönetiminden alınan bilgisayara geçiş yaptığımda ise uzay üssüne bakıyor gibiydim. Ve benim için gazetecilik yaşamımın ilk kilometre taşını da Kayıhan Güven koydu.”

Kayhan Güven'in objektifinden Eminönü...

Gülo'nun Kültürleri Buluşturan Tarif Defteri

Tarihi ve Kültürleri Buluşturan Tarif Defteri Kuşaklara Aktarılıyor...

Mutluluğu Paylaşan Tarifleriyle: *Kurabiedes*

Kurabiedes, Yunancada mutlu zamanların kurabiyesi olan kavala kurabiyesi anlamına geliyor. Aynı ismi taşıyan ve müşterileriyle mutluluğu paylaşmak isteyen Kurabiedes dükkanı ise Şişli'de ufak bir mahallede çeşitli kültürlerle ait tatlar sunuyor. Bu dükkanın mutfağında yapılan geleneksel tatlar; Yunanistan, Arnavutluk, İtalya, Türkiye ve Mısır'a açılıyor.

Anneanneden kızına ondan da torununa geçen bu geleneksel tatların bir dükkanda buluşması yıllardır ailenin gerçekleşmeyi bekleyen hayali. Günümüzde Ayçın Emirosmanoğlu'nun işlettiği bu küçük dükkandan içeriye girer girmez kurabiye kokuları sizi karşılıyor. Dükkan yeni olsa da ürünlerin geçmişi-

nin 100 yılı aşkın bir tarihi olduğunu vitrinde duran ürünlerin üzerindeki fotoğraflardan anlaşıyor. Anneannesi Gülo'nun doğumuyla hikayelerinin başladığını söyleyen Emirosmanoğlu, dükkanın hikayesini anlatmaya da buradan başlıyor.

"Arnavutluk doğumlu olan anneannem yemek yapmaya çok meraklı bir kadınmış. Dedemin işi dolayısıyla buradaki hayatlarını bırakıp Mısır'a göç etmişler ve ardından İtalya'ya gitmişler. Son olarak da Yunanistan'da kalmışlar. Anneannem çok şanslı bir kadınmış farklı kültürler görebilmiş ve oralardaki yemekleri çocuklarına aktarabilmiş."

Zamanında birçok göç yaşamış olan bir anneannenin tarif defterinden çıkan bu lezzetler henüz iletişimin çok gelişmiş olmadığı o dönemlerde aile içinde

büyük yenilikler olarak görülüyormuş. Ülkeleri gezerken yemek yapmayı terapi gibi nitelendiren ve mutfakta dünyayla ilişkisini kesen Gülo, bu özelliğini önce küçük kızına ondan da torununa aktarmış. Henüz pizzanın Yunanistan'da çok bilinmediği bir dönemde kızının doğum günü için anneannesinin pizza yaptığını söyleyen Emirosmanoğlu, yemek geleneğinin ilk olarak teyzesinin merakıyla bir kuşak aktarıldığını söylüyor. Yemek yaparken tezgah arkasından annesini izleyen Mani, ondan öğrendiklerini yeğeni Emirosmanoğluna yaz tatillerinde öğretmiş. Önceleri İzmir'de benzer bir dükkan sahibi olan teyzesinden esinlendiği işletme sahibi olma fikriyle yola çıkan Emirosmanoğlu dükkanın adının Kurabiedes olma sebebini şu şekilde aktarıyor;

“Kurabiedes Yunanca bir kelime Rum kültüründe kavala kurabiyesine karşılık geliyor. Yunanistan'da mutlu zamanların tatlısı olarak biliniyor. Düğün, doğum, yılbaşı gibi kutlanan anlarda evlerde hep kurabiedes tepeleri olur. Anneannemde bu kurabiyeyi güzel yapardı. Çocukluğumdan hatırladığım hemen hemen bütün eski kutlama fotoğraflarında da görünen bu ürün, insanlara mutluluğu çağrıştırdığı için dükkanımın ismine de onun adını vermek istedim.”

Başlarda sadece kurabiedes üretmeyi düşünen

Emirosmanoğlu, sonrasında sevdiği bütün tatları yapmaya karar vermiş.

Başlarda sadece kurabiedes üretmeyi düşünen Emirosmanoğlu, sonrasında sevdiği bütün tatları yapmaya karar vermiş. Yine bir Yunan tatlısı olan Melomakarona Yunanistan'ın kurabiedes gibi özel gün tatlılarından biri Christmas döneminde yapılan bu tatlıyı İstanbul'da gören yaşı büyük insanlar ürünler karşısında duygulanıyor ve sipariş verirken heyecanlanıyorlar. Yunanistan dışında İtalya'dan "biscotti, focaccia" gibi tatların da yer aldığı bu çok çeşitli menüde vegan ve tuzlu tatlar da mevcut.

Farklı coğrafyaların tatlarını bir araya getiren Gülo'nun tarif defteri kuşaklar boyunca aktarılarak bu

değerli mirası günümüzde de bizlere sunuyor. Tıpkı teyzesi Mani'nin anneannesinin başyardımcısı olması gibi Emirosmanoğlu da teyzesinin başyardımcısı olarak bu geleneği sürdürüyor. Emirosmanoğlu, "Bir süre sonra tatlar unutuluyor, tattıkça ise hatırlanmaya başlıyor. Benim amacım ise bu tatların unutulmaması" sözleriyle geleneğin sürmesi gerektiğinin önemine değinerek ülkemizde bu yabancı ve eski tariflerin varlığı üzerine bir eksiklik olduğunu da belirtiyor. Nerede doğup büyümüş olursa olsun herkesin çocukluğundan hatırladığı bir kurabiye ya da poğaça kokusu mutlaka vardır. İşte İstanbul Şişli'de yer alan ve kurabiye kokularıyla içerisine adım attığınız andan itibaren sizi çocukluğunuza götüren bu küçük dükkanı bu sebeple herkesin görmesi ve bu değerli anne-tarifi tatları keşfetmesi gerekiyor.

“ Bir süre sonra tatlar unutuluyor, tattıkça ise hatırlanmaya başlıyor. Benim amacım ise bu tatların unutulmaması ”

Berfin KAHRAMAN/ Ceren KAHYA/ Zehra SEMERCİ

Harbiye'deki Tarihi Katedral:

Saint-Esprit Katedrali

HARBİYE'DE RADYOEVI'NİN KARŞISINDAN YÜRÜDÜYSENİZ
DAME DE SİON'UN YAN CEPHESİNDEKİ PARMAKLI KAPIYA, PARMAKLARININ
ARASINDA GÖRÜNEN AVLUYU VE TAM ORTADA YÜKSELEN HEYKELE BELKİ
GÖZÜNÜZ TAKILMIŞTIR. AVLUNUN ARKASINDA DA BÜTÜN HEYBETİYLE
BEKLEYEN BİR BİNA VARDIR: **SAİNT-ESPRİT KİLİSESİ.**

Kiliseyi, İstanbul Latin Katolik Cemaati'nin tarihçisi ve Papalık İstanbul Temsilcisi Rinaldo Marmara'nın rehberliğinde gezme şansı bulduk. Marmara Saint-Esprit kilisesi'nin tarihi bağlamında çeşitli tarihsel dönemlere ilişkin açıklamalarda bulundu.

Kilise 1846 yılında açıldı. O zamanlar İstanbul'da Batılılaşma sürecinin hızlandığı Tanzimat dönemleriydi. İstanbul'da mimariden yaşam tarzına, eğitim kuruluşlarından sanayi kuruluşlarına kadar birçok alanda yenilikler yaşandı. Bu dönemde şehir yeni alanlara doğru genişlemeye başladı. Suriçi Bakırköy yönünde, Galata ise Teşvikiye yönünde yayılırken; Boğaziçi'nde Sarıyer'e iskân hızlandı.

Kentin gelişmesine paralel, hızlı bir imar faaliyeti de söz konusuydu. Bir taraftan padişahlar, diğer taraftan da devlet erkânı, gayrimüslim zenginler ve yabancı elçilikler adeta saray, köşk, camii ve kilise yaptıрма yarışına girdiler.

Yaşanan hızlı Batılılaşma, etkilerini mimari üzerinde de gösterdi. Bu dönemde klasik Osmanlı mimarisi terk edildi ve yeni yapılar barok, rokoko, neogotik gibi Batılı tarzlarda inşa edildi.

Tüm değişimler doğal olarak kentin sosyal yaşamını da derinden etkiledi. Özellikle Kırım Savaşı'nda İstanbul'a gelen İngiliz, Fransız ve İtalyan asker ve subaylarla Galata'da yerleşmiş bulunan Levantenlerin yaşam tarzı İstanbul ahalisi üzerinde etkili oldu. Bu dönemde Beyoğlu; meyhaneleri, kahvehaneleri, tütüncü dükkânları, balozları ve tiyatrolarıyla tam bir eğlence merkezi haline geldi.

Osmanlı Devleti sınırları içindeki yapıların tasarım, yapım onarım ve denetimleriyle bakımı için devletin merkezi örgütü içinde Hassa Mimarları Ocağı kuruldu. Siyasi ve ekonomik çıkarlar doğrultusunda izlenen politikalar sayesinde farklı dönemlerde farklı

ülkelerin, padişah ve devlet yöneticileriyle girdikleri ilişkiler, o ülkenin kültürel ve sosyal alanlarda etkilerini göstermesine neden olmuştur. Kendi kültür yapılarını, Osmanlı topraklarına yerleştirebilmek amacıyla giriştikleri sanatsal faaliyetler için ülke-lerinden çeşitli uzmanlar getirmişler, bunlar arasında yer alan mimarlar, Osmanlı mimarisinin modernleşmesine önemli katkılarda bulunmuşlardır. İstanbul kentinin değişim sürecine, İtalyan uyruklu bir aileden Gaspere Fossati'yle başlayan katkı, dönemsel farklılıklara göre İngiliz, Fransız, İtalyan ve Alman uyruklu mimarların yapım faaliyetleriyle devam etmiştir.

İşte, Saint-Esprit adındaki ilk kilisenin yapılışı da 1846 Fossati'ye dayanmaktadır. Aslında 1831 Pera yangınına dek, Taksim'in ötesinde pek bir yerleşim yoktur. Yangının ardından halk, o zamana dek kışları kurtların, geceleri hırsızların dolaştığı kırlara, yani bugünkü Pangaltı, Harbiye tarafına doğru yayılmaya başlamıştır.

Taksim çevresinde, bugünkü Gümüşsuyu tarafında Ayaspaşa Mezarlığı, biraz ötede Topçu Kışlası ve Radyoevi'nin yerinde de bir Ermeni Mezarlığı bulunur. 1837'de inşa edilen Ermeni Katolik Surp Agop Hastanesi, 1838'e tarihlenen Artigiana Düşkünler Evi'nin ardından, Saint-Esprit Kilisesi, bu bölgede yükselen üçüncü önemli bina olmuştur.

“Katolik nüfusun bir bölümünün yavaş yavaş taşındığı yeni bir semtin dinsel ihtiyaçlarına cevap vermek zorundayız.”

Eleştirilere karşın fikrinden vazgeçmeyen Monsenyör Hillereau, Rinaldo Marmara'nın ortaya çıkarttığı bir mektupta, "Katolik nüfusun bir bölümünün yavaş yavaş taşındığı yeni bir semtin dinsel ihtiyaçlarına cevap vermek zorundayız." diyerek kendini savunmaktadır.

Nihayet Monsenyör Hillereau'nun çabalarıyla satın alınan arazide, ünlü mimar Gaspere Fossati 1845 yılında çalışmalara başlamıştır. İstanbul ünlü İtalyan mimara yabancı değildir. O ve kardeşi

Guiseppe, başta Rus Elçiliği olmak üzere, aralarında Hollanda Konsolosluğu'nun, Galata'daki San Paulo i Pietro Kilisesi'nin de bulunduğu pek çok bina inşa etmiştir.

Kısa bir süre içinde tamamlanan Saint-Esprit, 1846'da açılmıştır. Ne var ki, Gaspere Fossati bu kez işine pek özenmemiş olacak ki, bu ilk bina pek uzun ömürlü olmaz. 1864'te bir ayın sırasında çatının adeta yıkılacak gibi çatırdaması üzerine kilisenin tekrar yapılmasına karar verilir. Bu kez mimar Pierre Vitalis'tir; Napoleon Biondi ile oğlu Etienne de ona yardım edeceklerdir. Ama aksilikler yine üst üste gelir. Bu kez de İstanbul'da bir kolera salgını başlar. Bu salgın muhtemelen 1865'te başlayan ve binlerce kişinin ölümüne neden olan büyük kolera salgınıdır. Mimar Vitalis hastalıktan korkarak Büyük Ada'ya kaçar ve Saint-Esprit mimarsız kalır. Bunun üzerine Papaz Antoine Giorgiovitch binanın mimarlığını kendi üzerine almak zorunda kalır.

Kilise nihayet 1876 yılında katedral olarak ilan edilir. Bugüne dek cephesinde zaman zaman onarımlar ve değişiklikler yapılan Saint-Esprit, 1922'de İtalya'daki Fermo kentinde dökülmüş üç yeni çana kavuşmuştur. 1980 yılında da, Peder Antoine Marovitch tarafından, kilisenin içindeki bütün resimler yenilenmiştir.

Türkiye'deki Tek Papa Heykeli

Kilisenin avlusundaki heykel ise, Papa XV. Benedictus'a aittir. XV. Benedictus XX. Yüzyıl tarihinde müstesna bir yere sahiptir. Birinci Dünya Savaşı'nın arifesinde 1914 yılında Papa seçilen XV. Benedictus savaşa şiddetle karşı çıkarak Avrupa liderleriyle ters düşmüş ve onlarla mücadele etmiştir. Benedictus ilerleyen savaş konusunda bir şey yapamasa da tüm Avrupa da ve tabii savaş zamanı geldiği İstanbul'da halkın her kesiminin sevgiyle kucakladığı adeta bir barış elçisi konumuna

yükselmiştir. Tam bu yüzden İstanbul'a geldiğinde kimi basın organlarının başlattığı bir kampanya sonucunda heykelinin dikilmesine karar verilmiştir.

Papalığa özgü geleneksel kıyafetleriyle heykelleştirilen XV. Benedictus'un sağ eli ileriye doğru uzandığı halde, sol elinde dikkat çekici biçimde bir kâğıt rulosu tuttuğu görülmektedir. Heykelin barındırdığı simgesel anlamı sorduğumuz Rinaldo Marmara, heykeldeki kompozisyonda Papa'nın sağ eliyle kalabalıkları kutsadığını söylerken, sol elindeki rulo- lar için, yine XV. Benedictus'un savaş karşıtlığını

vurgulayarak, kâğıt rulolarının "adil barışı" simgelediğini anlattı.

Bronz heykelin Ouattrini tarafından döküldüğünü, kaidesinin Medici tarafından tasarlandığını söyleyen Marmara, oldukça yüksek olan maliyetinin ise İstanbul'daki Katolik Cemaati hariç, tüm diğer kesimlerin yardımlarıyla karşılandığını vurguladı. Maliyetine Dönemin padişahı Vahdettin'in de katkıda bulunduğu heykelin 1921'deki açılış törenine Şehzade Abdülmecid'in de katıldığı biliniyor.

Kilisedeki Mezarlık

Saint-Esprit'nin en etkileyici bölümü ise, daha kilise inşa edilirken tasarlanan, altındaki mezarlık. 1927'de kiliseye gömülme alışkanlığının kaldırılmasına dek, İstanbul Latin Cemaati'nin pek çok üyesinin son istirahatgâhı olmuş Saint-Esprit Mezarlığı.

Mezarlığa gitmek için önce karanlık koridorlardan geçerek merdivenlerden aşağıya iniyorsunuz. Önünüzde o karanlığın içinde bir kapı beliriveriyor; karanlık ve mezarlığa açılan kapı arasında arafta hissediyor insan kendini. Arkasından yükselen tarifsiz havada, kokuya benzeyen, neme benzeyen, çürümüşlüğe benzeyen bir şey var. Herhalde kapalı bir ortamda ölümün kendisi hissedilen şey. İçeri adımınızı attığınız anda, hiç bitmeyecek sanılan koridorun yerini bir genişlik alıyor, ama hiçbir ferahlık yaratmaksızın. Sağda, mermer bir katafalkın

“Mermer, boş gözleriyle, ölülerin arkalarında bıraktıklarını, varlıklarını kanıtlamak için hayata kazımaya çalıştıkları izleri seyrediyor”

üzerinde bir büst var. Mermer, boş gözleriyle, ölümlerin arkalarında bıraktıklarını, varlıklarını kanıtlamak için hayata kazımaya çalıştıkları izleri seyrediyor. Altında "Francesco Della Suda" diye yazıyor ya da "Faik Paşa"...

Abdülaziz döneminin ünlü eczacısıydı Della Suda Paşa. Bugünkü Fitaş'ın karşı sırasında ve İstiklal Caddesi'nin birkaç yerinde eczaneleri vardı. Turnacıbaşı'ndan Galatasaray'a uzanan Faik Paşa Yokuşu'nun adında yaşayan kırık bir hatıradan başkası kalmadı zenginliğinden geriye.

Az ötede ise, Alleon'ların aile mezarlığı bulunuyor. Bir bahçeye girer gibi zarif bir kapıdan geçiyorsunuz önce. Alleon'lar, Bank-ı Dersaadet'in kurucularıydılar. Önce Odakule'nin yerindeki bir konakta, sonra eski adıyla Alyon, yeni adıyla Erol Dernek Sokak'ta yaşadılar. Şimdi, aile bireyleri ölümün kucağında, koyun koyuna uyuyorlar. Saray müzisyeni Donizetti Paşa da yakınlarında gömülü. Katafalkının önünde de portresi duruyor.

Buhranlı mezarlıktan çıkıyoruz gün ışığına. Artık Saint-Esprit'nin arka cephesindeyiz, binanın önünde Ölçek, yeni adıyla Papa Roncalli Sokak uzanıyor. Küçük mahzen penceresinin bir tarafında, üstü açık sandıklara din adamlarının kemikleri doldurulmuş, öbür tarafta çocuklar çığlık çığlığa oyun oynuyor.

Günün birinde gidecek olursanız bu katedrale, başınızı çevirdiğiniz her yerde upuzun, mutlu ömürlerin ayrıntılarını, bunca zenginliği ve hiçbir şeyden habersiz gürültülü oyunlar oynayan çocukların neşeli kahkahaları arasında ölümü göreceksiniz.

Evet Saint Esprit bir katedral, sıradan olmayan, ilginç bir tarihe sahip, XV. Benedict heykeli, iç karartan mezarlığı, göz alıcı mimarisi ve çevresindeki sokaklarda oynayan çocuklarıyla yaşayan bir mekân. Sahip olduğumuz bir miras.

“Günün birinde gidecek olursanız bu katedrale, başınızı çevirdiğiniz her yerde upuzun, mutlu ömürlerin ayrıntılarını, bunca zenginliği ve hiçbir şeyden habersiz gürültülü oyunlar oynayan çocukların neşeli kahkahaları arasında ölümü göreceksiniz.”

YAŞAMIN ŞERİDİ:

ANALOG MAKİNELER VE FİLMLER

İstanbul'un tarihi semtlerinden biri olan Sirkeci'de, Hayyam İş Hanı'nda analog makineler hâla yaşamını sürdürmekte. Gözlerimizi analog makinelelerini hâla tutkuyla kullananlara satış yapan, Hayyam İş Hanı'nın alt katında bulunan Kadraj Fotoğrafçılıktan Yaşar Ceviz'e çevirdik.

Adını Cabir İbni Hayyam'dan alan bu 6 katlı iş hanında, A'dan Z'ye fotoğrafçılıkla ilgili her şey bulunuyor. Sadece satışın yapılmadığı bu handa yeni makinelerden ikinci el makinelere, çok çeşitli ekipmanlara, baskılara ve baskı malzemelerine ulaşmak mümkün. Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte analog makineler kimileri için tutku, kimileri içinse bir zahmet haline geldi. Bunun üzerine "Söylediğiniz gibi, herkes dijitale yöneldi. Analog kullanan yok." diye konuşan Ceviz, "Ama fotoğraf çekmekten bahsedeceksek aksine daha çok var. Hiçbir şey analog makinelerin yerini tutmuyor. Dijital makinelerle resmi ben çekiyorum zannediyorsunuz ama siz çekmiyorsunuz. İçlerinde resmen bir robot var." diyor. Kısa bir süre elindeki işine odaklandıktan sonra makinelere dalan gözleriyle, biraz da hayıflanarak "Oraya teknolojik menüler koymuş. Diyafram, enstantane, ma-

nuel, program vs... Filmin dokusu bile farklı" diyerek sözlerine devam ediyor.

"Işık Olmazsa Fotoğraf Olmaz"

Vitrindeki farklı farklı filmlerden ve bunların özelliklerinden bahsederken birden heyecanlanan Ceviz, sesini yükselterek "Işık olmazsa fotoğraf olmaz!" diyor ve fotoğrafçılıkta flaş kullanımına ilişkin bilgiler veriyor. Dijital makineyle gerçekleşen çekimlerde de en önemli detaylardan olan flaş, analog makinelerde ayrı bir hassaslık gerektiriyor. Analog makinelerde güçlü bir flaş bulunmamasına karşın bu flaşlar dikkatsizlik sonucunda fotoğraflarda ışık patlamaları yaratabiliyor. Verdiği kritik bilgilerin önemini vurgularcasına gözlerini biraz da kısarak, "Analog makinede flaşla çekeceğimiz zaman yakınlık bir buçuk metreyi geçmeyecek." diye uyarı veren Ceviz, flaş kullanıldığında ışığın zaten uzağa gitmeyeceğini, gün ışığı olmayan ya da loş ortamlarda ise ışık problemlerinin farklı ASA'lı filmler kullanılarak aşıldığını vurguluyor. Ceviz, ışığın yetersiz olduğu akşam saatlerinde 400 ASA'lık bir film kullanılması halinde daha aydınlık sonuçlar elde edileceğini belirtirken müşterileri arasında İstanbul'a

gelen turistlerin de bulunduğunu, bunların “diskotekte fotoğraf çekmek için” 800 ASA’lık filmleri tercih ettiklerini sözlerine ekliyor.

“Koşan Makineler”

Kadraj Fotoğrafçılığın vitrin raflarına dizilmiş onlarca makineyi dikkatlice incelerken Yaşar Ceviz’in “en gözdelelerini” de sorma fırsatı bulduk ve bir fotoğrafçı için pek de şaşırtıcı olmayan cevaplar almadık.

“Canon A1, Olympus 11, Pentax K1000, Contax g1 ve Contax g2, Minolta x700 ve Minolta xd7” Ceviz’in gözdeleleriydi. Onları “koşan makineler” olarak adlandırmıştı.

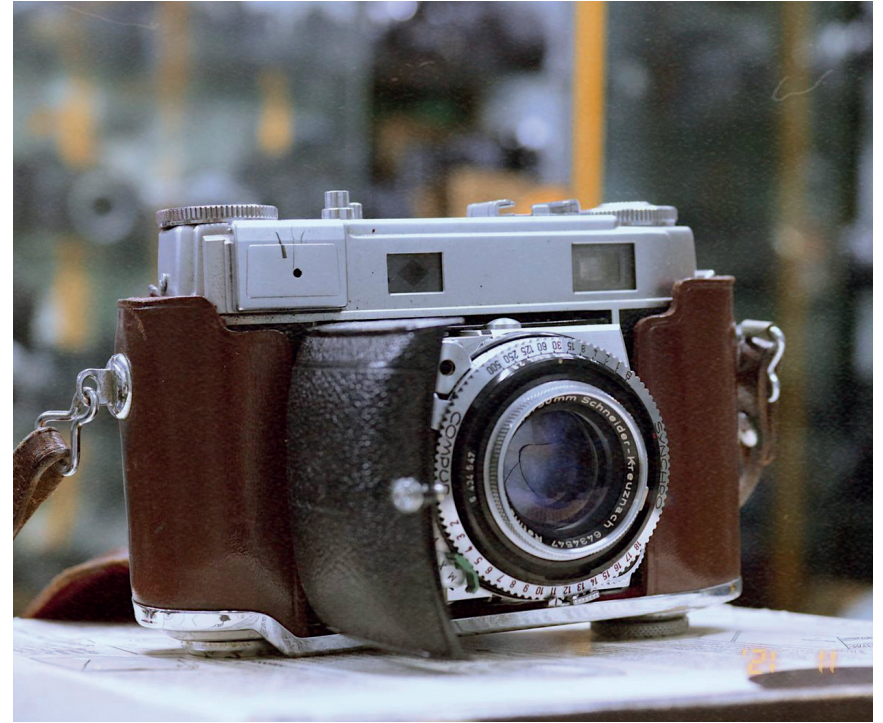
Bu koşan makineler içinde öyle biri vardı ki, Ceviz onu vitrine koyamazdı. Önce yanındaki sandalyeye oturttu sonra arkasındaki kapalı dolaptan gösterişli bir makine çıkarttı. Bu bir Kodak Retina IIc Type 021 idi...

Dükkânın en yaşlı makinesi yarım yüzyılı çoktan devirmişti. Üzerinde en kalitelisinden bir Schneider lens bulunuyordu. Makineyi incelerken araya giren Ceviz, Kodak firmasıyla ilgili bilgiler verdi . Firmanın 1800'lü yılların sonunda kurulduğunu ve o yıllardan beri makineler ürettiğini söylerken firmanın şirketleşmeden önce de birçok makine ürettiğini vurguladı. Konu rahmetli usta Ara Güler'e gelince de "o" dedi, "Lecia kullanırdı..."

Baskı ve Banyolama Süreci

Analog makinelerde en önemli noktalardan biri film banyosu. Dijital makine kullanıcılarının pek bilmediği banyolama işlemini yapan işletmelere ulaşmak da sayılarının giderek azalması nedeniyle oldukça güç bugünlerde. Buralarda bir rulo filmin banyosu için 15 TL'den 40 TL'ye kadar farklı fiyatlar talep ediyor; tabii fiyat farkı baskı kalitesini de belirliyor. Siyah beyaz fotoğraflar içinse tarife daha farklı. El emeği gerektiren siyah beyaz fotoğrafların baskısı-

na ise neredeyse 2 misli ücret alınıyor.

Bu konuda da bilgi almak için Yaşar Ceviz'e teşekkür edip, yönümüzü Foto Halis'e çevirip, Enis Yılmaz'la görüşmeye döndürüyoruz. Yılmaz'ın baba mesleği fotoğrafçılık. Tabii uzun yıllar içinde fotoğraf banyolama da teknolojik gelişmelerden payını almış. Banyolamada eski bir sistem olan karanlık oda yerini artık otomatik baskı cihazlarına bırakmış.

Analog banyo işleminin 3 farklı çeşidi olduğunu söyleyen Yılmaz "Artık renkli filmlerin banyoları makinelerde yapılıyor. Bu filmleri çok kolay bir şekilde makineye veriyorsunuz otomatik olarak çıktısını alıyorsunuz. İsterseniz karanlık oda da yapılıyor. Ama renklilerde banyolama tercihi makineden yana. Siyah-beyaz banyo ve dia banyo dediklerimiz elde yapılıyor. Bundan 15-20 sene önce dia banyonun yine makinesi vardı ama artık çok talep olmadığı için ve bunların sarf malzemeleri pahalı olduğu için artık öyle makineler kalmadı." diyor.

"Otomatik Makineler Varken Karanlık Odalar Tercih Edilmiyor"

"Karanlık odada siyah-beyaz ve dia banyo yapılabilir. Siyah-beyaz filmler ve dalar el emeğiyle, bildiğimiz tank sistemiyle yapılıyor. Renklilerde ise banyo işlemi çok uzun sürüyor ve tercih otomatik makinalardan yana oluyor." diyen Yılmaz, siyah-beyaz filmler için herhangi bir makinanın olmadığını, bu filmler için geleneksel yöntemlerin geçerli olduğunu sözlerine ekliyor. Banyolama fiyatında görülen farklılıklara da değinen Yılmaz, verilen emek miktarının fiyat farklılıklarının ana sebebi olduğunu vurguladı. Yılmaz "50 ASA bir filmi yıkamakla 400 ASA bir filmi yıkamak süreç olarak aynı ama zaman olarak farklıdır. Örneğin 100 ASA bir filmin ilk banyosu 4 dakika ise 400 ASA'nın 7 dakikadır" dedi.

ASA aralığını dikkate aldığımızda hiç kuşkusuz fiyat aralığı da değişiyor. Zira siyah-beyaz filmler 50

ASA'dan 3200 ASA'ya kadar geniş bir aralığa sahip ve ustalık gerektiriyor. Üstelik banyolama işlemi her marka film için aynı da değil. Hangi marka filmde hangi kimyasallar kullanılacak, süre ne kadar olacak, tümüyle banyolama işlemini yapanın uzmanlığına kalmış son derece teknik bir süreç. Yılmaz fiyat konusunu etkileyen faktörlerden birinin de banyolamada kullanılan farklı kimyasallar olduğunu söylüyor.

Siyah-Beyaz Filmin Banyolama Aşamaları

Enis Yılmaz'dan edindiğimiz bilgilere göre siyah-beyaz filmleri, renkli filmlerden ayıran en önemli özellik elde banyolama işlemi. Tanklarda yürütülen bu süreç 3'e ayrılıyor. İlk banyoya "developer" deniyor. Bu aşamada filmi geliştiriliyor. İkinci aşamaya ise "fixter" adı veriliyor. Bu aşamada, geliştirilen filmler ayrı bir yere alınıyor. Amaç ilk aşamada geliştirilen filmin kimyasal tepkimesini durdurmak yani ilk aşamayı bitirmek. En son aşama "sonlandırma" bölümüdür. Yine filmler ayrı bir ortama alınır ve üzerindeki kimyasallar temizlenir. Artık filmler kuruması için asılabilir ya da bir kurutucuyla kurutulabilir. Tabii tüm sürecin zamanını belirleyen şey filmin ASA'sı ve banyolama işlemini yapanın uzmanlığı.

Fabrikalar Film Üretimini Azalttı, Pandemi Film Talebini Arttırdı

Türkiye'ye eskiden 20-30 çeşit film gelirdi diyen Yılmaz, "Artık üretim yok. Dijitallerden sonra bir şey beklenmiyor. Fabrikalar üretimi azalttı" diyor. Yılmaz'dan kimi ilginç detaylar öğreniyoruz. Dijital çağın ürünleri olan fotoğraf makineleri yaygınlaşmadan önce Türkiye'ye yılda ortalama 200 binden fazla film geliyormuş. Bu rakamın 300 binleri gör-
düğünden bahsederken şimdilerde ülkeye 10-15 bin filmin ya girdiğini ya girmediğini söylüyor. Tabi

bu durum bir taraftan film fiyatlarına yansıyor diğer taraftan da fotoğrafçılık mesleğini ve banyoculuğu törpülüyor. Eskiden 40-50 TL civarında olan filmler iki misli fiyata yükselmiş. Kendisini de etkileyen ekonomik koşulları da vurgulayıp biraz da hayıflanarak, "artık" diyor, "Bu iş hobiden de başka bir şeye geçti..."

Tüm bu olumsuzluklara karşın Enis Yılmaz, madalyo-
nun diğer yüzünü göstermekten de geri durmuyor. Son dönemde analog makinalara artan ilgiden bahsederken "özellikle pandemide evde kalan insanlar sağı solu karıştırırken eski makineler çıktı ortaya"

diyor. 30 yaş üstünün film konusunda kendilerine pek gelmediğini belirten Yılmaz gençlerin “Retro makinelerle dışarda çekim yapmak daha çok hoşlarına gidiyor. Heyecanı da var, fotoğrafları görmek için bekliyorlar, meraklanıyorlar” diyor.

Ve sonunda bizim de Yaşar Ceviz’in Kadraj’ında başlayan yolculuğumuz, Foto Halis’te Enis Yılmaz’ın banyolanmış filmlerinde son buluyor. Yeni bir hobi keşfetmenin mutluluğuyla, fotoğraflarını çekmek için sabırsızlandığımız İstanbulun alımlı vapurlarından birine biniyoruz. Pandemi sürecinde evde bulduğumuz Zenit için bir de Kodak filmimiz var çantamızda.

“Ama fotoğraf çekmekten bahsedeceksek aksine daha çok var. Hiçbir şey analog makinelerin yerini tutmuyor. Dijital makinelerle resmi ben çekiyorum zannediyorsunuz ama siz çekmiyorsunuz. İçlerinde resmen bir robot var.”

Ayşegül AKAYDIN AYDIN

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ
ve
GUISEPPE VERDİ’NİN
AIDA OPERASI

*“Eski yerinde
yeniden yükselen görkemli
yapıya girer girmez
15 bin özel
seramik
parçasından
oluşan dev küre karşılıyor
sanatseverleri.”*

Ayşegül AKAYDIN AYDIN

İstanbul'un simge noktalarından biriydi Atatürk Kültür Merkezi. Cep telefonu devrinden önce Taksim'de buluşacakların toplanma yeri. On binlerce oyuna, gösteriye, konsere ev sahipliği yapan AKM, restorasyona alındığı 2008'den 13 yıl sonra, 29 Ekim 2021'de yeniden kapılarını İstanbullulara, Türk ve dünya sanatına açtı.

Kısa adıyla AKM'nin serüveni, aslında Türkiye'nin son 60 yılına ayna tutan cinsten. İstanbul'un efsane valilerinden Lütfi Kırdar tarafından 1946 yılında temelleri atıldı. O zaman da çok tartışıldı. Mimarlığını Hayati Tabanlıoğlu'nun yaptığı, o dönemki adıyla 'İstanbul Kültür Sarayı, 12 Nisan 1969'da tamamlanabildi. Bina, açılışından kısa süre sonra 1970 yılında Arthur Miller'ın 'Cadı Kazanı' oyunu sırasında çıkan yangında zarar gördü. Yangından sekiz sene sonra 'Atatürk Kültür Merkezi' adıyla kapılarını sanatseverlere tekrar açtı.

Yeni AKM'nin mimarı Murat Tabanlıoğlu'nun babasının ayak izlerini takip ettiği dış görünüşünden de kolayca anlaşılıyor ancak asıl içi gerçek bir görsel şölen sunuyor ziyaretçilerine... Eski yerinde yeniden yükselen görkemli yapıya girer girmez 15 bin özel seramik parçasından oluşan dev küre karşılıyor sanatseverleri. Ana salonun sınırlarını çizen bu küre, tam bir cazibe noktası. Girenler önünde fotoğraf çekirmeden geçmiyor.

Ana yapıda eskiye dair nostaljik ayrıntılar dikkatimi çekiyor. Opera fuayesindeki asma döner merdivenler... Bir diğer nostaljik detay ise seramik sanatçısı Sadi Diren'in seramik duvarı... Bu duvar aslına uygun bir şekilde yeniden yapılmış.

AKM'nin alt katında 'Operanın Büyülü Dünyası' başlıklı kostüm ve aksesuar sergisi bulunuyor. Merkezin yıllarca ev sahipliği yaptığı efsane oyunlar, baleler ve operalardan akıllara kazınan kostümler sergileniyor. Carmen, Madame Butterfly, La Rondine,

Aida ve Salome... Bu serginin hemen yanında ilk kez 2019 yılında Daejeon Sanat Müzesi'ndeki 'Görme Biçimleri Sergisi'nde gösterilen bir yapay zeka enstalasyonu dikkat çekiyor. Kore İleri Bilim ve Teknoloji Enstitüsü'nde geliştirilen yapay zeka piyanist VirtuosoNet, Sergei Prokofiev çalıyor. Geçmişle geleceğin güzel bir sentezi... Tıpkı Yeni AKM gibi... Bu başarılı çalışma da izleyicilerin ilgi odağında.

“İstanbul'un simge noktalarından biriydi Atatürk Kültür Merkezi. Cep telefonu devrinden önce Taksim'de buluşacakların toplanma yeri.”

İtalyan besteci, opera yazarı Guiseppe Verdi'nin ünlü eseri Aida'yı izlemek için çelik kürenin içine ana salona giriyoruz. Aida, dünya prömiyerini 24 Aralık 1871'de o dönem Osmanlı toprağı olan Kahire'de, Türkiye Prömiyerini ise 1958 yılında Ankara'da yapmıştır.

1869 yılında Süveyş Kanalı'nın açılışı için Hidiv İsmail Paşa, Kahire'de bir opera binası inşa ettirir. Bu binanın açılışını Guiseppe Verdi'nin yazdığı yeni bir eserle yapmak ister. Besteci bu teklifi önce reddeder ve opera başka bir eserle açılır. Daha sonra Verdi'nin Paris'e yaptığı bir gezide tanıştığı Fransız yazar Camille Du Locle, ona arkeologların Mısır'daki kazılarda bulduğu bazı tabletlerde yazılı aşktan bahseder. Verdi, bu hikayenin bir opera olabileceğini hissettiğinde Aida'nın da temelleri atılır.

“Mezarda Aida'yı düşünen Radames'in karşısında genç kadın belirir. Gizlice mezara giren Aida ve Radames birlikte dünyaya veda ederler.”

Dört perdeden oluşan Aida operası Memfis şehrinde geçmektedir. Komutan Radames ve Habeşli köle Aida birbirlerine aşiktir. Ancak Firavun'un kızı Amneris, Radames'i karşılıksız bir aşkla seviyordur ve öznesi olmayacağı her ilişkiye çomak sokacaktır. İlerleyen perdelerde Radames ihanetle suçlanır. Kıskançlık içindeki Amneris ise komutana Aida'dan vazgeçerse hayatının bağışlanması için mücadele edeceğini vaat eder. Bu teklifi geri çeviren Radames, diri diri gömülür. Mezarda Aida'yı düşünen Radames'in karşısında genç kadın belirir. Gizlice mezara giren Aida ve Radames birlikte dünyaya veda ederler.

Dekor, kıyafetler ve oyunculuğun ön planda olduğu bu üç saatlik görsel şöleni izlemek ve Atatürk Kültür Merkezi'ne yeniden kavuşmak mutluluk verici...

'İstanbul Opera Cemiyeti'ni' 1930'da kuran Büyük Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün, adının verildiği simge yapıda, onun unutulmaz sözü bir kez daha akıllarda: "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir"... Onun sanata ve sanatçıya atfettiği değer de yüreğimizin hep bir köşesinde.

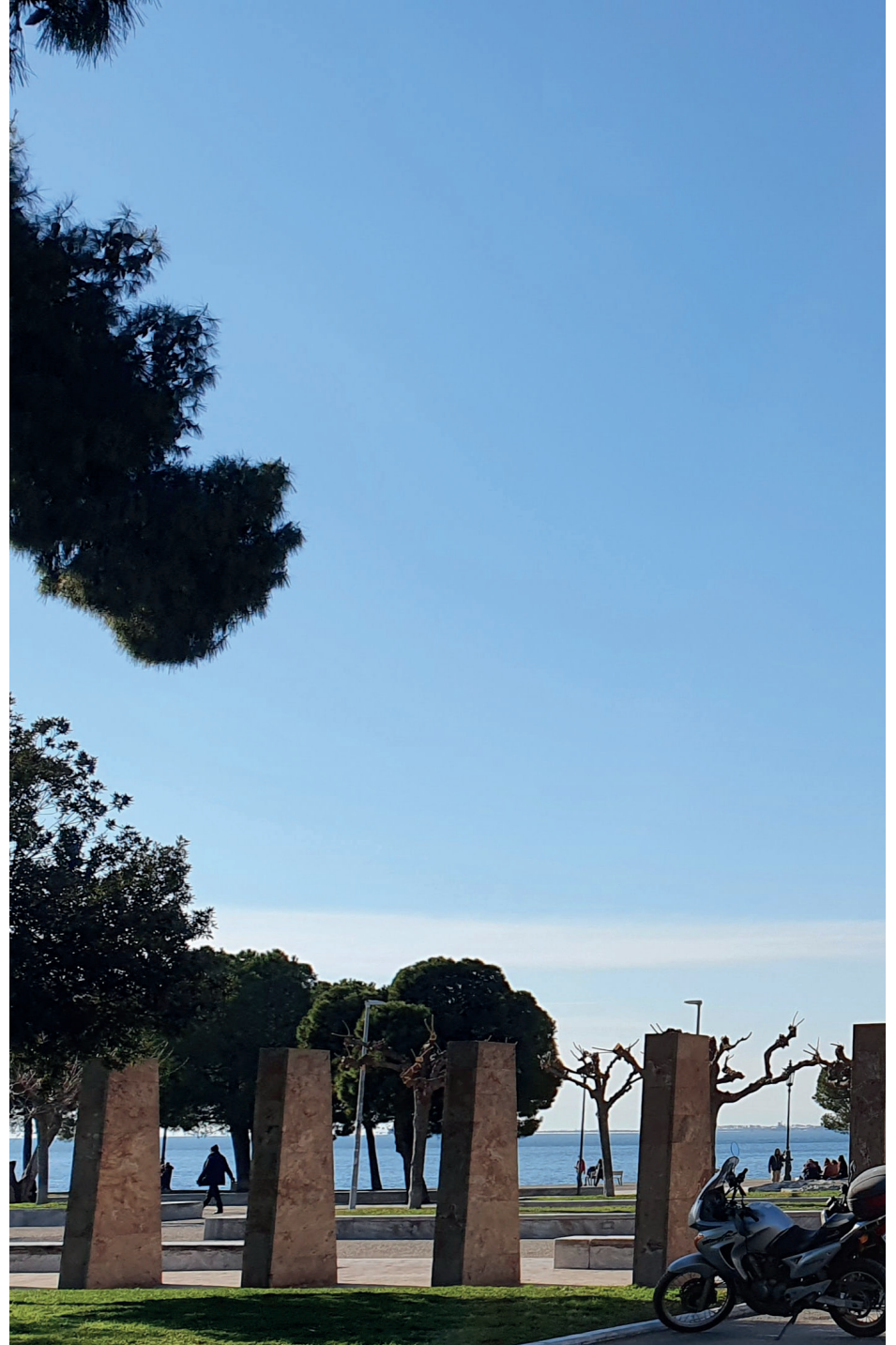

“Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.”

KALBİMİZDE BİR ŞEHİR: SELANİK

Selanik... Her Türk çocuğunun adını ilkokulda öğrendiği şehir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 1881'de dünyaya gözlerini açtığı, çocukluk yıllarını geçirdiği şehir. Nazım Hikmet, Salih Omurtak, Afet İnan, Refet Bele, Hasan Tahsin ve Cahit Arf gibi tarihimizde çok önemli yere sahip isimlerin doğduğu şehir.

Yunanistan'ın Atina'dan sonra ikinci büyük kenti ve Yunanistan Makedonyası'nın yönetim merkezi olan Selanik, çok zengin bir tarihi geçmişe sahip. MÖ 315 yılında Makedonya Kralı Kassandros tarafından bugün ki Thermi bölgesine kurulan Selanik, adını kralın eşi ve Büyük İskender'in kız kardeşi olan Thessalonike'den alır. Makedonya Krallığı'nın yıkılmasından sonra 168 yılında Roma Cumhuriyeti'nin egemenliği altına giren şehir, o dönemde Ortodoks Hristiyanlığı'nın önemli bir merkezi haline gelir. Slavlar, Avarlar, Araplar ve Bulgarlar tarafından birçok kez kuşatılan ancak alınamayan şehir 620 yılında büyük bir deprem geçirir, antik binaları yıkılan şehir Orta Çağ Bizans modeline uygun olarak yeniden inşa edilir. 1387 yılında Osmanlı Devleti tarafından ele geçirilen Selanik, 1402 yılında Bizanslılar tarafından geri alınır, 1423'te Venedik'e satılır. 1430'da II. Murad tarafından tekrar ele geçirilen şehre bu dönemde birçok Türk yerleştirilir. 1492 yılında İspanya'dan kovulan Yahudilerin bir bölümünün de gelmesiyle şehir; Hristiyan, Yahudi ve Müslüman toplumların birlikte uyum içinde yaşadığı önemli bir kültür ve ticaret merkezi haline gelir. Özellikle dokuma sanayinin, bilimsel etkinliklerin artmasına ve zengin bir kütüphanesi olan

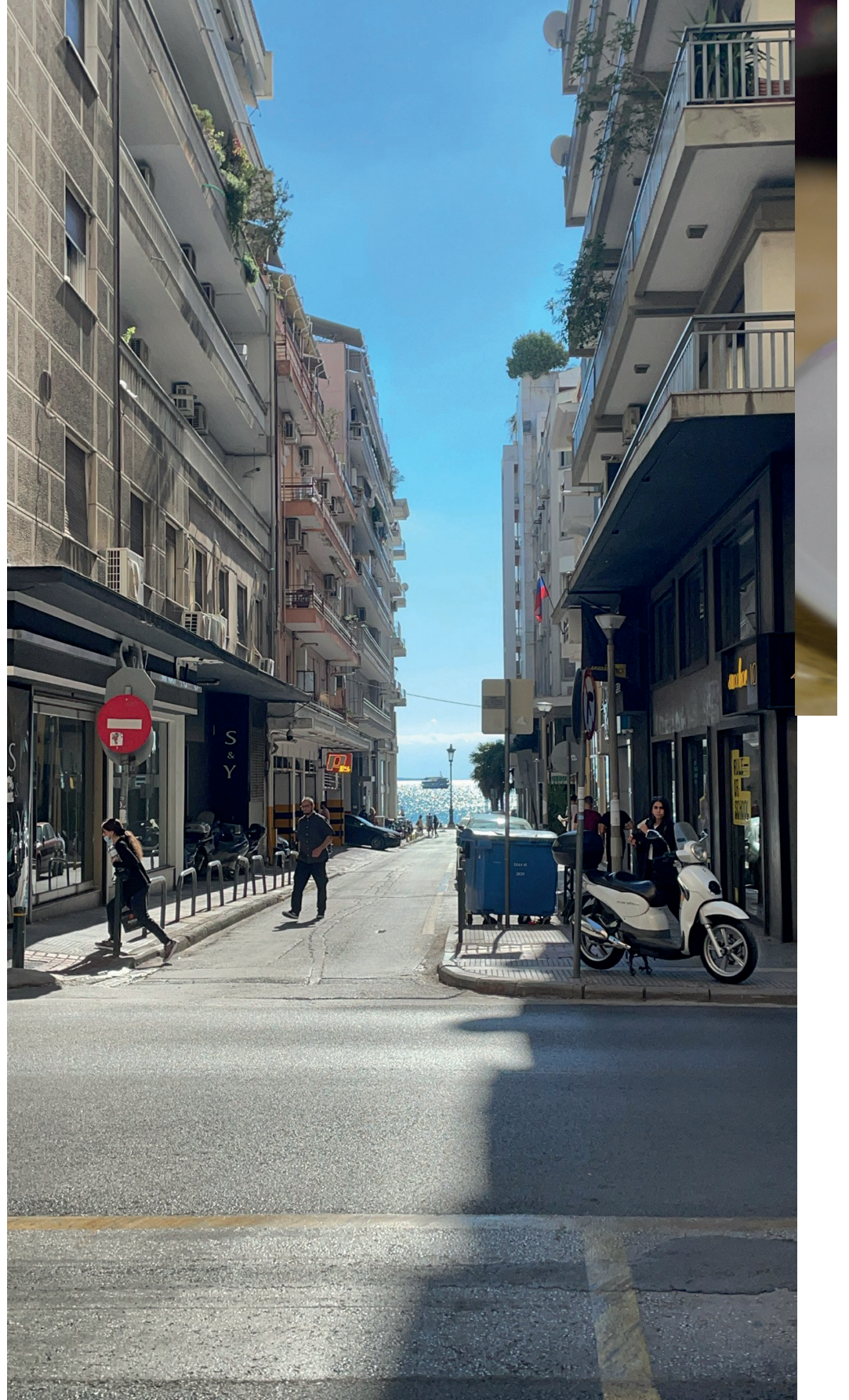

*Osmanlı
döneminde
Selanik'in
sembolü
olan
Beyaz Kale
(Leukos Pirgos)*

bilim akademisinin kurulmasına yine bu dönemde rastlanır.

1839'da Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra Batı'da gelişen Rönenans fikir akımlarından yoğun şekilde etkilenen Selanik'te 1850 yılında bir kız lisesi açılır, Yahudi ve Türklere ait birçok modern okul kurulur. 1896'da İstanbul'a kadar giden demiryolu, 1903'te inşa edilen yeni liman ve 1907 yılında açılan elektrikli tramvay Selanik'in Osmanlı'nın en modern kentlerden biri olmasını sağlar.

Selanik, özellikle II. Abdülhamid'in İstibdat devrinde İstanbul'a uzak olması nedeniyle özgürlükçü ve muhalif fikirlerin kök salıp geliştiği bir yer haline gelir. Osmanlı Devleti'nin son dönemine damgasını vuran ve Jön Türkleri içine alan İttihat ve Terakki Cemiyeti bu kentte örgütlenir. 1912 yılına gelindiğinde ise Balkan Savaşları sırasında Yunanlılar tarafından ele geçirilen Selanik'te 482 yıl süren Osmanlı hakimiyeti son bulur. Kurtuluş Savaşı sonrasında yapılan anlaşma sonucunda 1922 yılında nüfus mübadelesi sırasında Anadolu'da yaşayan Rumların çoğu Selanik ve civarına göç eder. Selanik çevresindeki şehirlerin çoğu, Anadolu'dan gelen mübadiller tarafından, eski oturdukları yerlerin başına Nea Mudania (Mudanya), Nea Trilia (Tirilye) gibi Nea sözcüğü konularak isimlendirilir.

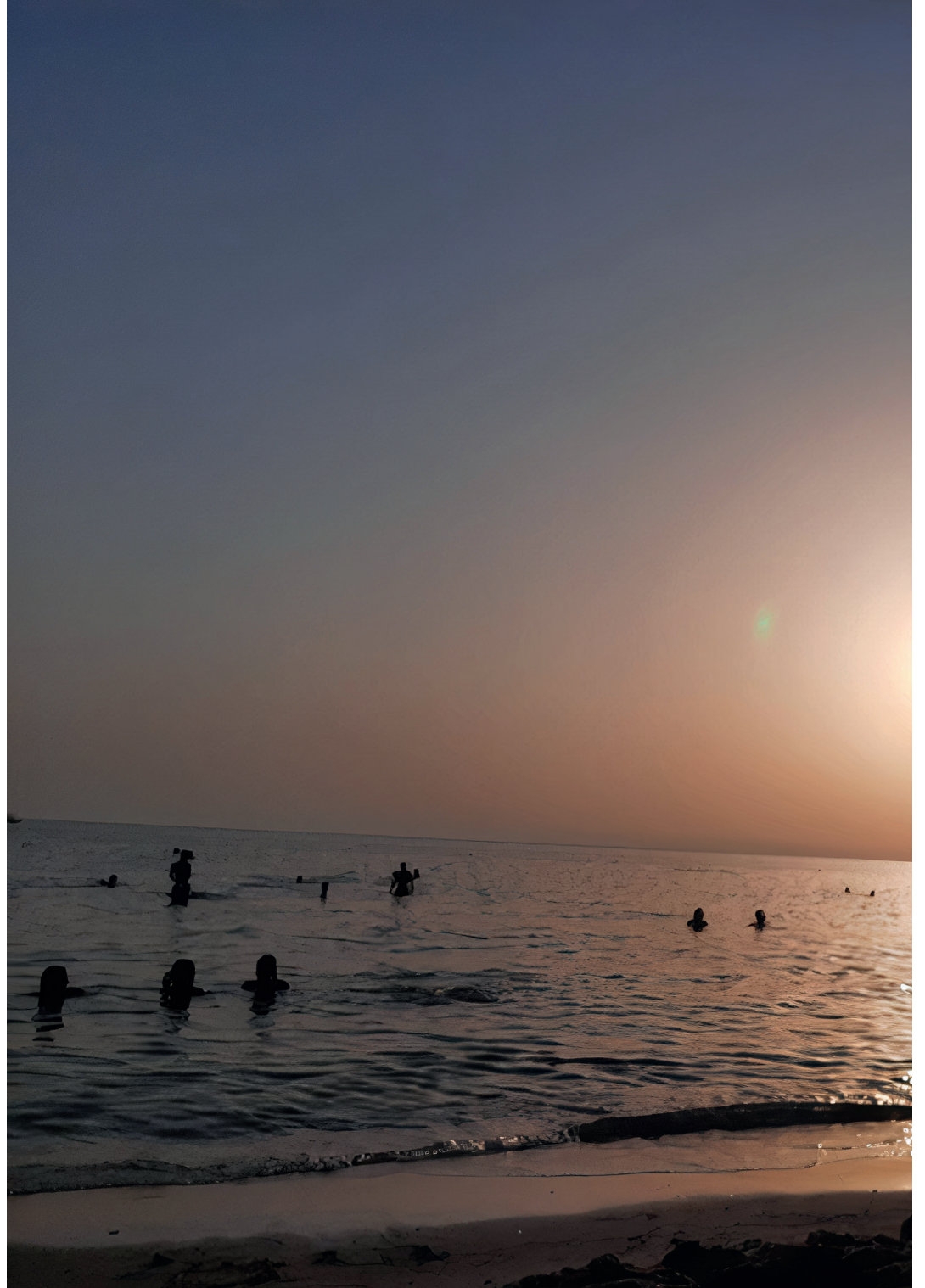
*Selanik usulü
Peynir Tatlısı*

Güler Yüzlü İnsanlar, Muhteşem yemekler, Yaşanası Bir Ege Kenti...

Karayoluyla İpsala sınır kapısından çıktıktan sonra Aleksandrupoli (Dedeoğlu), Komotini (Gümölcine), Xanthi (İskeçe) ve Kavala şehrinden geçerek şehir merkezine doğru giderken kendinizi hiç yabancı bir ülkede hissetmezsiniz. Yılın her mevsimi ziyaret edilebilen bir Akdeniz şehri olarak ılıman bir iklime sahiptir. Yüzyıllar boyunca iç içe geçmiş kültür, sizi ortak mutfak ve ortak müziklere götürür. “Bülbülüm Altın Kafeste” ve “Çalın Davulları” gibi türkülerin çıktığı bu topraklarda baklava, revani, dolma, kadayıf ve Türk kahvesi gibi lezzetler ortak lezzetler haline gelmiştir. Özellikle tatlı konusunda çok zengin olan Selanik mutfağında Selanik Usulü Peynir Tatlısı, Hindistan Cevizli Selanik Tatlısı, Selanik Kurabiyesi ve Barbuşka ünlü tatlılar arasındadır. Bununla birlikte deniz ürünleri önemli bir yere sahiptir.

Mustafa Kemal Atatürk, doğduğu şehir olan Selanik için "Keşke Selanik'i de misak-ı milli sınırları içerisine alabilseydik.." diyerek şehrin Türkler için önemini vurgulamıştır. Sahilden görünümü İzmir Kordon'a benzeyen Selanik'te şehrin eskilerinin çoğunun Türkçe bildiğini görebilirsiniz. 1997 senesinde Avrupa Kültür Başkenti seçilen Selanik, Yunanistan'ın ikinci büyük şehri olmasına rağmen büyük şehir kargaşasından uzakta sessiz ve sakin bir görünüme sahiptir. Şehrin sembolü Osmanlı Devleti döneminde Kanuni Sultan Süleyman tarafından yaptırılan deniz kıyısında bulunan Beyaz Kale (leukos pirkos)'dir. Makedonya ve Aristoteles üniversitelerini barındıran şehir, bir öğrenci kentidir. Hemen her mahallesi kafelerle dolu olan şehirde yaşam akşamüstü başlar. En popüler bölgesi Paralia bölgesidir. Şehrin kalbi sayılan bu bölgede yoğun olarak kafeler, restoranlar ve eğlence mekanları bulunur.

Keşke Selanik'i de misak-ı
milli sınırları içerisine
alabilseydik..

Selanik'te ilk görülmesi gereken yerlerden biri Atatürk evidir. Atatürk'ün doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği bu ev, Atatürk'e hediye edilmek üzere Selanik Belediyesi tarafından satın alınarak anahtarı 19 Şubat 1937 tarihinde Türkiye Selanik Başkonsolosluğuna verilir. Aya Dimitriya Mahallesi'nde bulunan evin hemen bitişiğinde Türk Konsolosluğu bulunur. Günümüzde Başkonsolosluk alanı içinde bulunduğu için Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin toprağı olan bu ev, Selanik'e ziyarette giden her Türk'ün ziyaret ettiği özel bir mekandır. Ayrıca şehirde gezilebilecek iki önemli müze bulunmaktadır. Bunlar Makedonya Modern Sanatlar Müzesi ve Bizans Kültürü Müzesi'dir. Bunun dışında Galerius Kemer, Aya Dimitri Kilisesi, Aristoteolus Meydanı, Ayasofya Kilisesi mutlaka görülmesi gereken yerler arasındadır.

Deniz ve kültür turizminin en önemli geçim kaynakları arasında olduğu Selanik'te hizmet sektörü önemli bir yere sahiptir. Girdiğiniz tüm mekanlarda, sokaklarda güler yüzün hakim olduğunu görebilirsiniz. Sakin, huzurlu ve keyifli bir zaman geçirmeniz garanti olan bu kardeş şehri mutlaka ziyaret etmelisiniz...

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

